

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Izhaja ob 4. jutro.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
šte. 16/L. — Telefon šte. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knaflovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

Uprava:

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inseratni oddelak: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 35.

Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,

Račun pri poštnem čel. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842, — Praha číslo 78.18a,
Wien Nr. 105.841.

Ljubljana, 18. junija.

Manifestacijski zbor samostojne de-
mokratske stranke v Sisku je obrnil po-
zornost vse države na politično pregru-
pacijo, ki se vrši med hrvatskim delom
naroda, osobito pa med hrvatskim se-
ljaštvom. Z velikanskim krikom in vi-
kom, z lažmi, potvorbami in psokami
skušajo separatistični listi, katerim po-
maga tudi večina ostalega opozicijskal-
nega časopisa, zabrisati vedno jasnejšo
sliko novega položaja, ki se razvija na
Hrvatskem ter vzdržati v lastnih vrstah
pogum in moralno. Vse zaman. Ves svet
vidi, da Radičeva moč med hrvatskim
seljaštvom rapidno pada in da hrvatske
mase razočarane in ogorčene nad nepo-
šteno in pogubno politiko dosedanjega
svojega tribuna v vedno večjem številu
iščejo nove orientacije ter prehajajo v
tabor stranke, ki narodu nikdar ni la-
gala, ki je dosledno in brez omahova-
nja v najtežjih časih vztrajala pri veliki
ideji, katera pomenja i za Srbe i za Hr-
vate i za Slovence rešitev iz preprov
in konfliktov v resničen bratskem
sporazumu in o kateri se tudi med pri-
prostimi hrvatskim narodom sedaj uve-
ljavljiva prepričanje, da je njena politika
končno premagala politiko Stjepana Ra-
dića.

Jugoslovenska demokracija, organizi-
rana v stranki, katere voditelj je Sveto-
zar Pribičević, je v prečanskih krajih
nositeljica narodne in državne ideje.
Proti njej se je vedno koncentriral zdru-
žen bes nasprotnikov, onih, ki se bori-
jo za staro avstrijsko gosposko teorijo
treh narodov in ki bi radi zopet raz-
dvojili, kar si je celokupni narod izvo-
jeval z nepopisnim trpljenjem in zaslu-
žil s tisočletnim suženjstvom in onih, ki
so moralni slabiči in nesposobni vzdr-
žati v boju za visoke cilje. Morda ni od-
več poudariti, da jugoslovenska demo-
kracija v Jugoslaviji in zlasti tudi v na-
ših krajih od početka države do danes
ni niti za trenutek nazadovala. Njene
prvotne pozicije med narodom so osta-
le neokrnjene ter so se, ne sicer sko-
koma, a vendar stalno jačale: število
demokratskih glasov tako na Hrvat-
skem, kakor tudi pri nas raste od vo-
ljev do volitev. Ideje prodirajo polagoma
in treba je posebnih psiholoških ali mo-
ralničnih momentov, da v naglem pora-
stu zagrabijo množice.

Zdi se, da sedaj na Hrvatskem nasto-
pa tak psihološki in moralni momen-
t. Hrvatski kmet sprejeda in v
psihologiji mase je utemeljeno, da se-
ljak pri begu iz separatističnega tabora
ne išče stranpotic, temveč prehaja na-
ravnost v armado tistih, ki so zmago-
valci nad separatistično politiko in tak-
tiko. Napačno pa bi bilo pripisati mora-
lno politični preokret na Hrvat-
skem v prihod samostojni demokratski
stranki le sugestiji politične zmage.
Kaže se marveč, da je hrvatski del na-
roda krizo separatistične bolezni notra-
nje prebolel in da se mu vrača treznost
in prevdarnost. Hrvatski seljak se je
prepričal, da je bil Radičev program za
njega politično in gospodarsko poguben,
da mu je radičevščina zaprla pot v mirno
življenje ter ga brezsrčno gnala v
politične viharje, v borbe proti državi,
v kateri želi predvsem seljak, da se mu
da neovirana možnost dela in zaslužka.
Hrvatski kmet se je naveličal biti ka-
nonenfuter za spekulacije svojih dose-
danih voditeljev, ki so mu tako dolgo
pridigovali, da si mora na njihovo po-
velje, če treba, tudi s silo in krvjo izvo-
jevati »človečansko republiko in Hrvat-
sko državo«, pa so, ko je bilo treba, da
se tudi sami pokažejo junake, padli na
kolena in zaprosili za milost. Vedno bolj
se v hrvatskih masah širi prepričanje,
da bo le politika narodnega in državne-
ga edinstva tudi hrvatskega človeka
osvobodila težkoč našega mladega na-
cijalnega življenja.

Vsa politična javnost v državi računa
s fakti ki so s sisaškimi zborom Sveto-
zarja Pribičevića postali tako vidni. Ni
tehtnejšega dokaza za propadanje Ra-
dičeve slave in politike, kakor dejstvo,
da se proti njemu dvigajo vsi »zavezni-
ški« elementi, ki so se dosedaj slepo
pokorili njegovemu diktatu. Hrvatski
zaedničarji otvorjeno pripravljajo svoj
odhod iz njegovega tabora, slovenski
klerikalci, ki so ga povzdigovali kot
edinega reprezentanta hrvatskega naroda,
se (kakor je že njihova moralna) ci-
nično norca brijejo iz politike svojega
glavnega zaveznika. Podgane, ki zmu-
ščajo potapljačo se ladjo. Na drugi
strani pa podsetorena kampanja sepa-
ratistov proti demokratom dokazuje,
kolika je bojazen pred napredujočo ju-
goslovensko idejo.

Značilno za kratkovidno in slepo poli-
tiko nekaterih slovenskih ljudi je, da v
trenutku, ko Radičeva slava gine in ne-
govna moč koprní, kakor sneg na soncu,
postavljajo vse svoje račune baš na Ra-
dičovo karto ter se pripravljajo, pripel-
jati poraženemu in obupanemu politi-
čnemu sleparju pomoč iz vrst slovenskih
in celo naprednih seljakov.

Na Hrvatskem se približuje konec Ra-
dičeve laži. Slovenski kmetje pa bodo
kar najodločneje odklonili da se jih

Politična pot ministra Maksimovića v Zagreb

Radičevski mandati danes pred verifikacijskim odborom. — Nove budžetne dvanajstine za 200 milijonov manjše. — Bolezen min. preds. Pašića.

Beograd, 18. junija. p. Današnja in-
terpelacijska debata je izbrala opozici-
ja v svoje politične svrhe ter je tudi
nekoliko poobstruirala. Najbolj so raz-
sajali in največ so govorili klerikalci, ki
si z vneto pridobivajo čast parlamen-
tarnih razgrajev ter si sistematično
spodkopujejo zadnje ostanke ugleda.
Značilno je, da je bil danes dr. Korošec
kaznovan s pismenim opominom, kar se
še ni zgodilo nobenemu parlamentarne-
mu voditelju. Govori klerikalnih poslan-
cev so tako izzivalni in po večini tako
nestrokovnjaški, da se na mah izprazni
cela zbornica, čim prične klerikalec
govoriti.

Jutri se sestane verifikacijski odbor
k seji, na čije dnevnom redu je poroči-
lo anketnega odbora o radičevskih
mandatih. Predsednik odbora dr. Perić
je konferiral danes z ministrskim pred-
sednikom Pašićem. On upa, da bo veri-
fikacijski odbor končal svoje delo v
dveh dneh.

Ministrski predsednik Pašić je raz-
pravljaj danes z notranjim ministrom
Maksimovićem, ki je zvečer odpotoval
v Zagreb. Temu potovanju pripisujejo
politični krogi veliko važnost, ker je v
zvezi z ugodno Stjepana Radića. G. Pa-
šić je konferiral tudi s predsednikom
Narodne skupščine Trifkovićem in pred

sednikom radikalnega kluba Živkovi-
čem. Ministrski predsednik se zadnje
dni zopet ne počuti dobro. Z ozirom na
njegovo bolezen so mu zdravniki pre-
povedali sprejeme in sploh vsako delo.
V političnih krogih so povzročile mno-
go ogorčenja govornice, ki jih širijo ne-
kateri temni elementi, češ, da namerava
vstaviti vlada v finančni zakon določbo,
po kateri se srbijansko kmečko
dedno pravo razširi na vsa država. Te
govornice so jeli izbrabljati v plemensko
mržnjo. Oblastva bodo uvedla preiska-
vo in kaznovala ljudi, ki širijo take go-
vornice, ki imajo popolnoma prozorno
tendenco.

Beograd, 18. junija. p. Ministrski svet
je imel danes od 6. do 9. sejo, na ka-
teri je podpisal prometnemu ministru
pravilnik, s katerim se poenotiijo pre-
jemki delavcev v železniških delavni-
cah. Ostali del seje je izpolnilo poročilo
finančnega ministra dr. Stojadinovića o
budžetnih dvanajstinah, ki so znašale
poprej 4100, sedaj pa 3900 milijonov di-
narjev. Doseglo se je znižanje izdatkov
za 200 milijonov s tem, da so odpadli
govorni izdatki, in se dosegli tudi razni
prihranki. Minister je tudi demantiral
trditve o novih obremenitvah. Debata o
dvanajstinah se nadaljuje na prihodnji
ministrski seji, ki je sklicana za jutri.

Buren dan v Narodni skupščini

Predlog posl. Žanića za odpravo čl. 138. Ustave odklonjen. — Interpelacijska debata o poslopju ministrstva narodnega zdravja. — Prepiri med poslanci. — Dr. Korošec radi razsajanja ka-
znovan s pismenim opominom.

Beograd, 18. junija. p. Skupščinska
seja je danes pričela ob pol 10. do-
poldne. Po prečitanem zapisniku in ob-
javljenih formalnostih je predsednik
sporočil, da je umrl bivši poslanec Mi-
ča Branković, ki mu cela skupščina
izkaže čast z vzklikom »Slava«. Nato
je bil prečitan kraljev ukaz, s katerim
se za namestnika obolelega ministra
pravde postavlja minister dr. Žerjav.
Po objavljenih naznanilih in odgovo-
rih ministrov na razna vprašanja sporo-
ča predsednik, da je poslanec dr. Žani-
ć vložil predlog o ukinitvi člena 138.
ustave, ki pooblašča vlado, da sme
povedati časopise, kateri izzivajo k
mržnji do države, k verskemu ali ple-
menskemu razdoru. Posl. Žanić uteme-
ljuje svoj predlog kot nujen ter pravi,
da je po njegovem mnenju že prestala
potreba te določbe. Zato se naj z za-
konom ukini, kar čl. 138. izrecno dovolju-
je. Po Žaničevem govoru pride med
bosanskimi radikali in spahovci radi
ustavitve Spahove »Pravde« do silne-
ga prerekanja. Minister Gjurčić v im-
enu vlade odklanja nujnost ter prosi
skupščino naj odkljuje predlog parla-
mentarnemu odboru v redovito po-
stopanje. Govorijo še nekateri drugi
govorniki opozicije, ki se dela silno
ogorčeno ter neprestano izziva. Kmalu
odmeva v dvorani velik trušč, krik in
vik. Ogorčeno se objašnjavata zlasti
posl. dr. Hrasnica (musl.) in Živojinović
(rad.). Posebno glasno se vmešava po-
slanec Korošec. Predsednik vse tri opo-
minja k redu. Na predsednikov opomin
odgovarja dr. Korošec s takim razsa-
janjem, da ga predsednik kaznuje s pi-
smenim opominom. Narodna skupščina
končno odbija nujnost Žaničevega
predloga ter preide na dnevni red: in-
terpelacija poslanca Mladena Nikolića
na ministra narodnega zdravja o naku-
pu poslopja ministrstva za narodno
zdravje. Interpelant trdi, da je novo po-
slopje preveliko in predrago. Minister
za narodno zdravje dr. Miletić odgo-
varja z ugotavljanjem, da je prejšnje
poslopje njegovega ministrstva bilo
majhno in da ni odgovarjalo higien-
skim pogojem, radi česar je ministrstvo
moralo poskrbeti za novo zgradbo, ki po
mnenju strokovnjakov ni predraga. V
debatu govori najprej musliman Kur-
begović. Med njegovim govorom pride
do ponovnih prerekanj med muslimani
in radikali. Posl. Brodar je pred pra-
znimi klopni napadel bolnice v Sloveniji,
češ da ni vse zamazane ter očital vlad-
i, da nič za nje ne stori.

Dopoldanska seja je bila nato zaklju-
čena ter se je nadaljevala ob 17. Ker
prijavljenih govornikov posl. Grola,
Žebota in Ajanovića ni bilo v zbornici,
je kot prvi dobil besedo radikal doktor
Grgin, ki je odgovarjal na izvajanja
opozicije in zlasti na kritika klerikalca
Brodarja. Rekel je, da je sam potoval
po Sloveniji in se uveril, da so bolni-
nice v Sloveniji v dobrem stanju, veli-
ko boljše kot v Srbiji in na Hrvatskem

postavi na mesto, ki ga zapuščata politi-
čno mnogo največji hrvatski seljak,
Gosp. Pucelj naj svobodno gre k Radi-
ću za oficirja, slovenski kmet mu ne bo
šel za vojaka.

in da ni res, da bi bile bolnišnice v slo-
venskih krajih vse zamazane. Končno
je predlagal dr. Grgin prost prehod na
dnevni red.

Minister za narodno zdravstvo doktor
Miletić je sprejel predlagani dnevni
red, ki ga je odobrila tudi zbornica z
večino glasov. Pred glasovanjem so in-
scenirali opozicijski malo smešnega
ropota in hrupa, češ da ni kvorum.

Po kratkem odmoru je skupščina
sprejela predsednikov predlog, da se
obolelemu ministru pravde dr. Lukiniću
podaljša rok za odgovor na obtožbo
dr. Polića in tovarišev do 19. julija.
Nato je predsednik naznanil, da sta
za jutri sklicana zakonodajni in veri-
fikacijski odbor ter je predlagal, naj se
z ozirom na to prihodnja seja skupšči-
ne vrši v soboto, kar je bilo sprejeto.
Konec seje ob 17.30.

Pred zaključkom pogajanj v Firenci

Beograd, 18. junija. p. Zunanje mini-
strstvo je dobilo obvestilo, da gredo
pogajanja v Firenci h kraju in da je
doslej parafiranih že 48 konvencij. —
Ostale bodo te dni gotove. Vprašanje
prometa v bazenu Thaaon di Revel na
Reki se je rešilo v našo korist.

Delno znižanje blagovnih žel. tarif

Novi Sad, 18. junija. r. Včeraj se je tu
mudil prometni minister Radojević in je
konferiral s predsednikom trgovske zbor-
nice, ki je izjavil, da je treba vsled porasta
dinarija znižati železniške tarife, da se dvig-
ne naš izvoz, ki je popolnoma v застоju.
V kakih 14 dneh se sestane posebna tarif-
na komisija, ki naj razpravlja o znižanju
gotovih tarifnih postavk.

Napačne vesti o naši demarši na Dunaju

Dunaj, 18. junija. s. Nekateri jugosloven-
ski listi («Zagreber Tagblatt», Op. ured.)
so prinesli te dni poročila o neki jugoslo-
venski noti, ki da je bila izročena avstrijski
vladi in je zahtevala strožjo kontrolo ko-
munistične propagande z Dunaja. Na tu-
kajšnjih merodajnih mestih izjavljajo, da
na Dunaju o taki noti ni nikomur ničesar
znane.

Češkoslovaški parlament se ne sestane več?

Praga, 18. junija. z. V parlamentar-
nih krogih so bile danes razširjene ve-
sti, da se češkoslovaški parlament sploh
ne bo več sestajal, ampak da bo že v naj-
krajšem času razpuščen in se bodo že
konec poletja vršile nove volitve.

Komunistična propaganda v francoski armadi

Pariz, 18. junija. z. «Journal» poroča iz
Angoulema, da je vlada odredila preiskavo,
ker se je v polku tamošnje garnizije ugo-
tovila komunistična organizacija. V zaroto
je zapletenih več podčastnikov, od katerih
je bil eden arretiran.

Amundsen se je vrnil zdrav?

Po newyorških vesteh so se Amundsen in tovariši zdravi vrnili na Spitzberge. — Podrobnosti še niso znane.

Newyork, 18. junija. s. Danes popold-
ne ob 3. uri (po našem času ob 9. uri
zvečer) je sprejel tukajšnji dnevnik
«Newyork Times» brezlično brzojavko
iz Kingsbaya na Spitzbergih, da se je
Roald Amundsen s svojimi tovariši danes
zjutraj ob 1. zdrav vrnil v Spitz-
berge.

Velike ameriške brezlične poštake so
poskušale zvedeti podrobnosti, vendar
pa se jim ni posrečilo priklicati niti po-
staje v Kingsbayu, niti one na Amund-
senovi ladji «Fram». Zato ni bilo mogo-

če ugotoviti ali je poročilo o Amundseno-
vi vrnitvi točno ali ne. Smatrajo pa, da
odgovarja dejstvu, ker je bila prvotna
vest brezdvomno oddana s Spitzbergov
Berlin, 18. junija. s. Wolffov urad be-
leži newyorško vest iz Kingsbaya o po-
vratku Amundsena in tovarišev. Nemi-
ška postaja v Nauenu se je zaman tru-
dila, da bi stopila sama v zvezo s Spitz-
bergi. Tudi v Oslu še nimajo nikakega
potrdila ameriške vesti. Vsa javnost
čaka s silno nervoznostjo in napetostjo
pojasnila.

Valutna panika v Italiji

Katastrofalen padec lire. — Omejitev deviznega prometa. — Italija hoče plačati dolgove Angliji in Ameriki.

Rim, 18. junija. a. Zaradi naravnost
katastrofalnega padca lire so se tekom
celega današnjega dne vršile konferen-
ce med finančnim ministrom ter zastop-
niki emisijskih in drugih bančnih zavo-
dov. Angleški funt je narasel na never-
jetno višino 133. dolar pa na 28. Danes
je bila izdana bančnim zavodom odred-
ba, da ne smejo do nadaljnjega spreje-
mali nobenih transakcij v tujih valutah.
Proti večeru je bil izdan oficijelni komu-
nike, ki ga objavlja «Agenzia Stefani».

Ta komunikie pravi, da je ministrski
predsednik Mussolini naročil italijan-
skemu poslaniku v Washingtonu, naj
javi ameriškemu zakladnemu uradu, da
je Italija pripravljena, pričeti pogaja-
nja za plačilo vseh vojnih dolgov na-
pram Ameriki. Komunikie poudarja na-
dalje, da je Italija izjavila tudi v Lon-
donu, da je pripravljena pričeti pogaja-
nja z angleško vlado. Zagotavlja se,
da bo Italija plačala svoje vojne dolgo-
ve v obrokih in sicer tekom 30 let.

Angleško-japonski ultimati Kitajski

Hujskanje proti tujcem in na vojno proti Angliji se nadaljuje. — Ultimativna nota Anglije in Japonske.

London, 18. junija. a. V Pekingu se
pripravljajo resni dozodki. Angleško-
japonska nota, ki je bila včeraj izročena
kitajski vladi, zahteva v obliki ul-
timata, da pekinška vlada z oboroženo
silo zaduši protitujске nemire v državi.
Dvomijo pa, ali se bo vladi to posrečilo.

Sangaj, 18. junija. z. Odkar se nahaja
v tukajšnjem pristanišču močna eska-
dra japonskih, ameriških, angleških in
drugih inozemskih vojnih ladji, ki imajo
na krovih pripravljene močne posadke
za izkrcaje, se polnični boji v Sangaju
ne ponavljajo več. Neprestano pa pri-
haja še do posameznih incidentov, ki
pričajo, da se protitujске nvarjenje na-
daljuje z vso ostroščjo. Noben Japonec
ne drug inozemec, izvzemši Rusov, se
ni smel pokazati sam na ulici, ker ga si-
cer takoj napadejo. Včeraj je vdrla
večja tolpa kitajskih komunistov v ino-
zemsko četrt mesta in napadla tam ne-
kega angleškega policijskega uradnika
ter ga težko ranila. Stavka mornarjev

in pristaniških delavcev pa se nadalju-
je v nezmanišani meri. V Sangajskem
pristanišču leži okrog 50 inozemskih
parnikov, ki radi stajke ne morejo od-
pluti. Ujajo pa, da bo stavka končana
še ta teden.

Peking, 18. junija. a. Deputacija 60
zastopnikov najvažnejših kitajskih poli-
tičnih in nacionalnih organizacij se je
zglasila včeraj pri vojnem ministru in
mu izročila spomenico, v kateri zahte-
va, naj Kitajska napove vojno Angliji.
Vojni minister je odgovoril, da mu je
sicer znano, da zahteva kitajsko javno
mnenje ta korak, da pa je vendar v
življenskem interesu kitajske republike,
da se ohrani mir. Vlada bo znala najti
druga sredstva, da uveljavi voljo kitaj-
skega naroda napram inozemcem.

Iz Mukdena poročajo, da se je nad
4000 delavcev, ki so zaposleni pri grad-
bi železniške proge Mukden-Peking v
znak solidarnosti pridružilo stavki šan-
gajskih delavcev.

Razprava o zakonu o državnih pravdnikih

Klerikalna pesem: V Avstriji je bilo vse dobro, tudi državni pravdniki, v Jugoslaviji je vse zanič. — Posl. Gosar obračuna-
va s pokojnim urednikom Plutom. — Oster a zaslužen odgovor ministra Žerjava.

Beograd, 18. junija. p. Popoldne ob 6. se
je sestajl k seji plenum zakonodajnega odbo-
ra. Poslanec Milojević je v imenu opozicije
protestiral proti temu, da se vrši seja odbo-
ra isti dan kot plenum Narodne skup-
ščine. Odgovarjal mu je predsednik Ljuba
Jovanović, nakar je utemeljeval poročeval-
evlad Tadić zakonski predlog o državnih
pravdnikih.

Kot poročevalec manjšine je imel kleri-
kalec dr. Hodžar podrguro uro dolg govor,
ki je bil vse prej kot resen. Govornik je
hvalil »stare dobre čase« in dejal, da so
bili državni pravdniki poprej v stari Av-
striji popolnoma neodvisni in najboljši ju-
risti. Drugi klerikalni govornik dr. Gosar
je vlačil v svoja izvajanja mrtve. Na dolgo
in široko je govoril o sodni razpravi, ki jo
je imel s pokojnim urednikom »Jutra« Mi-
lanom Plutom, češ da je vlada v tem pro-
cesu štutila njegovega nasprotnika. Dolga
izvajanja dr. Gosarja so izzvala mnogo
smeha, ne samo pri večini ampak tudi pri
njegovih tovariših iz opozicije. Izborno se
je zabaval zajedničar dr. Bazala. Da se je
dr. Gosar bavil v svojem političnem govoru
z mrtvecem, je izzvalo splošno ogorčenje.
Klerikalci so ponovno pokazali svojo podo-
vedano mržnjo, kar se najbolje vidi v tem,
da je dr. Gosar resno trdil, da mislijo Srbi-
janci, da pri njih ni zločincev, da pa jih
imajo prečanski kraji, za katere je treba
ustanoviti institucijo državnih pravdnikov.
Dr. Gosar je ves čas govoril tako, da je
vsakdo moral videti, da imajo njegova iz-
vajanja le namen porabiti dovoljeni mu čas.
Potem je dobil besedo minister dr. Žer-
jav kot zastopnik obolelega ministra pravde
dr. Lukinića in je v daljših in stvarnih
izvajanjih zagovarjal predloženi zakonski
osnutek. Dejaj je, da je predloženi zakon
prvi v vrsti onih, ki so potrebni za ustvari-
teve enotnega pravosodja v naši kraljevini.
To je gotovo dogodek, ki je zelo važen in
ga morajo vsi z veseljem pozdraviti. Razen
predloženihih treh zakonov, s katerimi se
bavi zbornica, napoveduje minister za iz-
sen tri nove zakonske načrte in sicer o ka-
znenosti - sodnem in o civilno - sodnem po-
stopanju in zakon o razporeditvi sedežev so-
dišč na ozemlju predvojne Srbije in Črne

gore. Vse reforme, ki jih predvidevajo ti
zakoni, se bodo izvedle postopno.

Potem je odgovarjal dr. Žerjav izvajaju-
njem dr. Hodžarja in rekel, da je težko
ustreči slovenski ljudski stranki. Prejšnja
leta, ko so se razširili srbijanski zakoni na
prečanske kraje, jih je ta stranka ostro kri-
tizirala in pravila, da to ni prav. Sedaj, ko
se ima sprejeti zakon, s katerim se načela
prečanske zakonodaje razširjajo preko mej
stare Srbije, jim to zopet ni prav. Minister
je pričakoval, da bodo klerikalci vsaj to-
krat zadovoljni, ker je tendenca zakona
pravilna in pametna in da ga bodo sprejeli.
Dr. Hodžar je rekel, da pomenja ta zakon
za nekatere kraje poslabšanje stanja in tu-
di trdil, da so bili avstrijski državni pravd-
niki popolnoma neodvisni. Mi vsi vemo, da
to niso bili in da niso bili nič drugega kot
organi nemške nacionalne stranke. Dr.
Hodžar je tudi rekel, da so bili v Avstriji
državni pravdniki najboljši juristi. Ako bi
bilo to res, potem bi to bilo slab poklon
nam Slovincem, ker v pokojni Avstriji ni
smel biti državni pravdnik Slovenec, am-
pak le Nемеc, to pa ne morda zato, ker
so imeli Nemci najboljšje juriste, ampak le
zato, ker so bili Nemci avstrijski vladi naj-
bolj zanesljivi. Hvalisanje preteklih časov
nikakor ni na mestu. S predložnim zakono-
nom se v prečanskih krajih v resnici ne
uvaja nič novega, ampak le kodificira onol,
kar že obstoja. Dr. Žerjav je končno prošil
zakonodajni odbor, naj sprejme predlagani
zakonski načrt o državnih pravdnikih.

Potem je zopet dobil besedo klerikalec
dr. Gosar, ki pa je svoja izvajanja prekinil
in jih nadaljuje na jutrišnji seji.

Spor za sedež novega okrožnega sodišča v mariborski oblasti

Beograd, 18. junija. p. Razni zastopniki
Ljutomera in Murske Sobotе zahtevajo, naj
se novo okrožno sodišče za vzhodni del ma-
riborske oblasti ne ustanovi v Ormožu, am-
pak v Ljutomeru ali v Murski Soboti. Ljuto-
merčani ga hočejo imeti v svojem trgu,
Prekmurci pa v Murski Soboti.

Pančo Mihajlov

Poročali smo že, da je v Sofiji podlegel atentatu Pančo Mihajlov, eden glavnih vodij makedonstvujuščih; zavezal je med njimi tako odlično mesto, da je poleg Protogerova prvi prihajal v poštev za vrhovno vodstvo po neuspešnem umoru Todora Aleksandrova, kateremu je bil dalje časa tajnik in glavni pomočnik. Prvotna poročila o njegovi smrti pa je vendarle treba nekoliko izpopolniti.

Umor Panča Mihajlova se je izvršil ponoči, in sicer na samem, ko je Mihajlov koračil sam po cesti. Zato se prav nič ne vé, kdo je morilec, ki je pogljal smrtonosno kroglo žrtvi v glavo. To sicer v Sofiji ni prav nič neobičajnega, nasprotno: zelo pogosti so taki slučaji. Sedaj pa se išče, kdo bi bil krivec in kdo je povzročil ta politični umor. Makedonski avtonomisti, pristajši Protogerova, trdijo, da so Mihajlova umorili makedonski federalisti, in sicer kot maščevanje za umor vojvode Panice, znamenitega vodje, ki ga je nedavno v dunajskem gledališču ustrelila Korničeva, in so seveda napovedali osveto zanj.

Ali poleg tega se ne sme prezreti dejstvo, da je Pančo Mihajlov podlegel krogli baš na dan 14. junija, to je isti dan, ko je bil pred dvema letoma umorjen Stambolijski, katerega vlado je bila dne 9. junija 1923 zrušila zmagovalna zarota oficirske lige in makedonstvujuščih. Težko da bi bil slučaj, da je Mihajlova zadela nasilna smrt baš na dan te velepomembne dvetletnice, zakaj on je igral v prevratu junija l. 1923, jako važno ulogo, je posredoval med novimi vladnimi faktori in Aleksandrovom in vodil tudi sam osebno krvavo borbo z zemljelci ter mnogo njih »popravil« s pozorišča. Osveta bi mogla priti tedaj tudi s te strani.

Sicer je življenska pot Mihajlova slična onim tolikih njegovih tovarišev. Rojen je bil v Štipu — njegova mati živi menda še vedno v Kočanah. — hodil v bolgarske šole in postal naposled učitelj v Bolgariji. Bil je seveda član makedonske revolucionarne organizacije ter je l. 1921, dne 22. oktobra z Jovanom Brlom pri Čustendilu iz zasede po nalogu komiteta umoril Aleksandra Dimitrova, notranjega ministra v vladi Stambolijskega. Odslej je živel samo komitiski organizaciji ter je bil eden glavnih pomočnikov Todora Aleksandrova, osobito v dnevi junjskega prevrata, ki je spravljal na vlado režim Cankova. Pozneje se je udeležil tudi komitiskih vpadov v naše zemlje, pri čemer je bil močno ranjen, da so ga komaj odnesli preko meje. Toda v zadnjih letih se je zameril Mihajlov tudi makedonski organizaciji, ker se je izkazal npravnstveno defektnega človeka; dokazalo se je namreč, da je večkrat kradel in da so se tatvine ponavljale neprestano. Vrh tega pa je prav ponovno izvršil nasilstvo nad mladimi ženskami, s čemer je postal v Sofiji nemogoč. Organizacija ga je morala prestaviti v Džumajo. Poleg tega je nastal hud spor med njim in znanim Jovanom Brlom, baše vsled tega, ker je Mihajlov onečestil neko bližnjo sorodnico Brla. Od tod izvira tretja verzija o vzroku njegove smrti, po kateri so ga ustrelili ljudje njegovih osebnih nasprotnikov med avtonomisti. Evidenčno si sledijo, usoda jih uničuje drugače za drugim, vse z istimi sredstvi. Za Todorom Aleksandrovom Peter Čauljev, za njim Panica, za tem Pančo Mihajlov, vmes bogvedi koliko še drugih, a za njimi kdo vé, kdo pride še vse. Kako nesrečno se je zastrupila organizacija, ki se je nekdanj ustanovila s takimi velikimi načrti. Kakor kužna epidemija je med makedonstvujuščimi to medsebojno ubijanje, kakor okuženi organizem je ta družba, posvečena uničenju, smrti...

Državnik Pucelj in bacili svinske kuge

«Jutro» je dne 5. t. m. opozorilo javnost na nesrečo, ki je pretila našemu gospodarstvu, ker se je izkazalo, da so ponekod živinovodniki dobili za cepilne svinj proti rdečici napačno cepilo ter se je v nekaterih okrajih pojavila pri svinjah opasna bolezen tako zvana svinska kuga. Ugotovili smo, da je dotično cepivo bilo nabavljeno iz državnega zavoda za izdelovanje serumov v Križevcih, zahtevali smo tako kožno preiskavo in povrnitev nastale škode. Naš poziv je bil uspešen in je obvaroval naše podeželsko ljudstvo večje škode. Kakor se nam zatrjuje, bodo oškodovani posestniki, ki so opozorjeni po našem listu pravočasno storili primerne korake, dobili odškodnino.

Prav posebno čudno vlogo so pri celi aferi igrali gospodje od SKS. Bilo jim je očividno silno neprijetno, da se je «Jutro» tako energično zavzelo za interese našega kmeta še predno so oni, ki se predstavljajo za izključno privilegirane zastopnike kmetijske stvari, le z mezinčen geniji. Mesto da bi bili «Jutru» hvaležni ter se takoj tudi s svoje strani potegnili za oškodovanega kmeta, so smatrali za svojo prvo nalogo, da naš list napadajo in ga oblatijo. Izbrali so si pri tem dvojno taktiko: v popolnanskem ljubljanskem lističu, ki služi političnim intrigantom vseh izpovedanj, so nam predbacivali, da se za interese slovenskega kmeta v tej stvari premalo brigamo, v svojem službenem glasilu «Kmetijski listu», pa nas je dal g. Pucelj na perfiden način obdolžiti, da smo si v službi židovskih konkurentov izmislili pravilico o napačnem serumu, Križevcih bacilov svinske kuge sploh čes doznano je, da državni zavod v nepravilno

Ta nesramen napad ni zadel «Jutra», pač pa interese slovenskih kmetov. Vendar «Jutro» nima navade, da ostane odgovor dolžno in tako smo se potrudili, da tudi v tej stvari obračunamo s perfidnostjo gospode okrog g. Pucelja.

Pred nami leži mnenje zavoda za nalezljive bolezni veterinarske visoke šole v Zagrebu o posameznih slučajih, poslanih mu iz novomeškega sreza in iz Prekmurja. Preiskava je dognala, da so posamezne firole serumov, doposlane ga iz zavoda v Križevcih, vsebovale bacil svinske kuge (b. septicaemiae haemorrhagicae). Ta bacil je bil virulenten in našli so ga tudi v krvi poginullih prašičev. Strokovniško fakultetno mnenje je torej v polnem obsegu potrdilo našo trditev.

Kar se tiče krivde zavoda v Križevcih je treba pričakati rezultatov preiskave. Razvoj tega državnega zavoda se, odkar so zavezniki in najnovejši bratje g. Pucelja, radičevci, spravili za šefa državnega veterinarstva svojega milijenca dr. Levačiča, sistematično podvezuje. Pri tem dobro propevajo židovski zavodi, zlasti «Jugosl. serum» v Zagrebu, «Patria» v Subotici, tem bolje, ker je državna kontrola nad njimi skoraj popolnoma prenehala. Šef veterinarstva ne da državnemu Zavodu za zarasne bolezni v Zagrebu skoraj nobenih sredstev na razpolago, da bi mogel vršiti kontrolo in preiskave...

Toda kaj vse to briga naše patentirane zastopnike kmetijskih interesov! Gospod Pucelj se peča z državnimi posli, on tuhta in študira, kako bi slovenskega kmeta spravil v žep g. Radiča in zato nima časa, da se briga za «taksne malenkosti». Kadar pa se drugi po svoji dolžnosti zavzamejo za interese slovenskega kmeta, jim g. Pucelj nameneče blata v obraz in njegov list jih opusje ter perfidno dolži najpodlejših dejanj...

Nova razdelitev Državnega sveta v sekcije

V torek so novo imenovani državni svetniki položili prisego, nakar se je takoj izvršila nova razdelitev državnega sveta v sekcije, ki so sestavljene takole:

I. sekcija: predsednik dr. Mihajlo Poličević, člani: dr. Jovan Boždanov, dr. Ivan Škarija, Svetislav Paunović, Stevan Nešić; namestnika sta: Dimitrije Popović in Ilija Djukanović. Delokrog te sekcije je ministristvo za agrarno reformo, ministristvo za izenačenje zakonov, vere, ministristvo trgovine in industrije, ministristvo za narodno zdravje, ministristvo za poljedelstvo in vode, socialna politika in prosveta.

II. sekcija: predsednik: dr. Tugomir Alau-pović, člani: Ilija Gjokanović, Ibrahimbeg Defterdarović, dr. Stefan Sagadin, Peter Blagojević, namestnika: Mihajlo Cerović in Mihajlo Radičević. Delokrog sekcije je ministristvo vojne in mornarice, pravda, šume in rudniki ter sodbe upravnih sodišč v Beogradu in Skoplju.

III. sekcija: predsednik Peter Petrović; člani: Dimitrije Popović, dr. Dominiko Mazzi, Mihajlo Radičević, a namestniki: dr. Nikola Gjurgjević in dr. Stefan Sagadin. Delokrog sekcije je: ministristvo prometa, gradbe, pošta ter sodbe upravnih sodišč v Celju in Zagrebu.

IV. sekcija: predsednik Velislav Vulović; člani: dr. Sava Vukanović, dr. Rudolf Sardelić, Lazar Jankulović, Janko Spasojević, a namestnika: dr. Dominiko Mazzi in Živojin Arangeljović. Delokrog oddelka so carinske in trošarinske sodbe, sodbe po zakonu o taksah, sodbe nadzornih oblastih po zakonu o poroti, monopolski delikti, devize in valute.

V. sekcija: predsednik Milislav Rajčević; člani: dr. Mita Mušički, dr. Radivoje Jovanović, Živojin Babić, Andra Petrović, a namestnika: dr. Sava Vukanović in dr. Rudolf Sardelić. Delokrog sekcije so predmeti iz predsedništva vlade, ministristva za zunanje zadeve, ministristva za notranje zadeve, samoupravne zadeve, zadeve po zakonu o občinah, po zakonu o oblatnih samoupravah ter disciplinski delikti ter sodbe upravnih sodišč v Sarajevu in kompetenčni konflikti.

VI. sekcija: predsednik dr. Aleksa Stanišić, člani: dr. Nikola Gjurgjević, Mihajlo Cerović, dr. Makso Rošić, in Teodor Stošić, a namestniki: Abrahambeg Defterdarović in dr. Radoje Jovanović. Delokrog sekcije so administrativni spori, finance, zadeve po zakonu o neposrednih davkih in sodbe upravnega sodišča v Dubrovniku.

Politične beležke

— Klerikalci proti učvrstitvi našega dinarja. «Slovenec» poroča, da se je na inicijativo dr. J. Korošca pričela akcija proti naraščanju vrednosti našega denarja, češ, da je učvrstitve naše valute «pogubna finančna politika». Kaj je vzrok, da so klerikalci sedaj pričeli podpirati zunanje in notranje sovražnike, ki z najpodlejšimi sredstvi vedno znova podirajo vrednost našega dinarja, tega si ne moremo prav misliti. Verjetno je, da so se razna klerikalna podjetja angažirala v spekulacijo a la baisse. Naše ljudstvo ima največji interes na učvrstitvi svojega denarja in zlasti široki konzumentski krogi. A naravno tudi naša produkcija in naša trgovina. Res so z dviganjem naše valute zvezane gotovo težkoče za našo industrijo in za naš izvoz, toda tudi te panoge našega gospodarstva imajo le interes, da se dviganje ne vrši prenežno in sunkoma, temveč s primernimi odmori in polagoma. V tem oziru naj naša finančna uprava posebno pa Narodna banka stori vse, kar je v njeni moči, da prepreči sicer neizgovorne in nepravilne. Nikomur, kdor ni sovražnik našega naroda in naše države, ne sme nade v glavo zahtevati, da

se naj morda celo z državnimi sredstvi prepreči učvrstitve dinarja in ustavi njegov dvig. Le klerikalci so očividno odločeni zanikati tudi to dejstvo, da je sanacija naše valute vsedrjavna zadeva. Njim bi bilo očividno prav, da bi naš denar ostal stalno pod svojo vrednostjo in da bi se ne povzpel na ono višino, ki odgovarja našem prirodному bogastvu in gospodarskemu položaju naše države.

— Objava Puceljevega manifesta pro-pada? Včeraj je izšel «Kmetijski list», katerega izdaja je bila za en dan odložena, da se reši vprašanje objave manifesta gg. Pucelja in Prepeluha, ki naznanjata ustanovitev nove separatistične «Zveze slovenskih kmetov, delavcev in obrtnikov». Manifest je bil za «Kmetijski list» že postavljen, a so ga končno pustili na strani in službeno glasilo SKS je izšlo brez njega. Na prvo stran so najnovejši Radičevići hlapci mesto manifesta natisnili članek o izdajalcih in hlapcih, ki je (seveda) naperjen proti demokratu, zadel pa je Pucelja — gospoda, katerega je z utopitvijo SKS v novo radičevsko filijalko ravnala in hlapčevsko izdajalsko proti slovenskim naprednim kmetom.

— Smrtno nevarni nameni. Te pripisuje «Slovenec» fortvurstler (prosimo, cvetka iz «Slovenčevega» purističnega vrta!) novemu zakonskemu osnutku o osnovnih šolah, ki določa za učni jezik srbsko-hrvatsko-slovenski. S tem, pravi «Slovenec» je prosvetnemu ministru dana možnost, da polagoma izpodrine slovenski jezik in da se zato bliža doba, ko se bomo morali zopet boriti za svoj jezik. Nam in še premožnim Slovincem je prav vseeno, če se začne «Slovenec» boriti in loviti za svoj jezik (ki ni slovenski!), toda eno pravimo: če cerkvena in mežnarska latinščina v hišah Gospodovih, kjer se shajajo in učijo ne samo otroci marveč vsa srenja, doslej ni polagoma izpodrinila slovenščine, je tudi srbohrvaščina, v kolikor se vobče poučuje v naših osnovnih šolah, ne bo. Pa če imajo klerikalci že res toliko volje, da se s svojim jezikom pravdajo o jezikovni oslovi senci, naj najprvo pomedejo z mrtvaško cerkveno latinščino, nato šele naj se postavijo v bran za slovenski jezik, ki ga naša država spoštuje in ga bo vedno spoštovala tisočkrat bolj, nego klerikalci, ki ga niti ne smatrajo za vrednega, da bi služil za posredovanje med Bogom in človekom.

— Zajedničarji in sporazum. Zajedničarski organ «Hrvat» ugotavlja zdaj z nekakim posebnim zadoščanjem, da je bilo pravilno njegovo skeptično stališče napram «sporazumevanju» med radikali in radičevci, četudi ga je radičevsko vodstvo radi tega ostro grnjalo v «Domu». Toda mesto da bi obsopal najvost in kratko pamet, s kakršno so radičevci hoteli skonstruirati ta «sporazum», se «Hrvat» zaganja samo v vlado in gosp. Pašiča, pišoč: «Vse je gadno hinjenje in odvratna komedija, iz katere se jasno vidi končna Pašičeva namera velikosrbskega programa!» V tej zvezi velja omeniti, da tudi «Obzorje» ki zastopa nekaj druge blokaške inteligence, obrača hrbet gospodu Pašiču in želi, da bi se stari državnik umaknil iz političnega življenja... Nekaj je gnilega v državi sporazumaški. Te dni utegnemo dokazati še marsikaj zabavnega.

— Dr. Trumbić brani pohod v Ameriko. Zagrebški «Jutarnji list» doznava iz Beograda, da se dr. Trumbić sicer namerava udeležiti interparlamentarne konferenca v Washingtonu, toda nekateri radikali se prizadevajo, da onemogočijo njegov odhod, ker da ima dr. Trumbić preveč osebnih zvez z ameriškimi prvaki. Ta spletkar, pravi «Jutarnji list», ki naj bi se zdaj realizirala in za katero naj bi se angažiral sam Pašič ter drugi merodajni faktori, naj bi obstojala v tem, da bi se ravno pred odhodom naše parlamentarne delegacije v Washingtonu uprizaril pričetek procesa proti Stefanu Radiću, s čemer bi dr. Trumbić bil prisiljen ostati v Zagrebu... Izgovor je dobro pogođen, ker resnično nikjer ni zapisano, da bi se proces proti Radiću moral pospešiti ali odlagati ravno radi doktor Trumbičevega pohoda v Ameriko.

— Radičevski «anketa» o sporazumu. Najnovejši radičevski «Dom» prinaša prispevke nekaterih svojih seljaških agitatorjev o sporazumu. Dasi so njihova mnenja poljubno redigirana od urednika ter v celoti puha in nepismeniška, se vendar vmes najdejo tudi zabavne drobtine. Tako neki Ivan Radič-Tomin piše, da je hrvatska inteligenca na prošlih volitvah dovršila osmi razred politične šole, toda zrelostni izpiti mora šele položiti. Lepo spričevalo Trumbiču, Poliču, Bazalecu in ostalim zajedničarskim proforskim kapacitama! Seljak Anton Babić dokazuje, da še vedno obstoja «popolna enodušnost hrvatskega seljaškega naroda», dasi ravno je baje on sam nedavno v županijskem srezu jedva odnesel pete pred bivšimi radičevci. Drugi pisec Josip Zagorac je iskrenjši in se jezi, da se v radičevskih organizacijah pojavlja vedno več kritikastov, zabavljajev in nezadovoljnjev. A znani Jure Valečič ugotavlja, da se v HSS opažata dve struji: seljaška, ki je od narave vajena čakati in vztrajno delati za svojo stvar, ter gosposka, ki je nestrpana in neznočna tudi v svojih novinah, ter bi ta teden hotela sejati, a že drugi teden žeti. To je za zajedničarje dovolj jasno povedano. V ostalih prispevkih se mlati samo prazna slama. Zanimivo je pisanje «Doma» o nedeljskem zboru SDS v Sisku. Pravi, da je ta zbor bil — provokacija. Saj res, kako ne bi taka skupščina bila provokacija za konfuzno radičevsko vodstvo, ki se je navadilo, da vobče

vsak svoj poraz tolmači za provokacijo. Še več, sisaška skupščina je za radičevce nele provokacija, marveč pravcata nevidna strahota. A tudi nanje se bodo morali navaditi.

— Tudi v zavisti je sloga. «Jutarnji list» poroča zmagoslavdo, da so se v ponedeljek po Pribičevićevem zboru v Sisku zbrali tamošnji predstavniki nasprotnih strank ter poslali notranjemu ministru brzojavko, v kateri pravijo, da so «Orjuna in nepoznani tuji ljudje v nedeljo razbijali po mestu in vdirali v hiše, ter da še nadalje pripravljajo razbijanja in pogrome». Radi tega prosijo podpisani za zaščito. Brzojavko je podpisal za radičevce dr. Superina, nadalje pa en radikal iz grupe dr. Peleša, en zajedničar in en davidovičevac. Brzojavka je kajpak samo klasičen dokaz, kakih metod se zdaj poslužujejo složni nasprotniki in zavistniki, da kakorkoli zmanjšajo močohin utis zbora ter ga — oblatijo z najprostejšim klevetanjem. Zapisati in ministru brzojaviti, da so «Orjunaši in nepoznani (!) ljudje» vdirali v stanovanja in osobito, da še nadalje grozijo s pogromi, je namreč vrlo enostavna stvar in ni treba, da bi bila resnična vsaj toliko, kolikor je črna za nohtom. Vse te blokaške mahinacije, ki niso nič drugega kakor gola kleveta iz zavisti in obupa, pa seveda ne morejo niti za las zmanjšati velikih pozitivnih dejstev, ki jih je pokazal veličastni sisaški zbor. Prezračljivo je samo, da se je blokaškim obupancem složno pridružila tudi sisaška radikalija, prezračljivo zato, ker vnovič dokazuje kakšna hermafroditka zalega se ponekod v prečasnih krajih krije pod firmo Narodne radikalne stranke. Ne samo v Sisku!

Po svetu

— Novi avstrijski poslanik v Parizu. Kakor poročajo z Dunaja, je imenovan bivši avstrijski zunanji minister dr. Grünberger za poslanika avstrijske republike v Parizu.

— Preteča stavka železničarjev v Nemčiji. Na občnem zboru strokovne organizacije nemških železničarjev, odseka za Wrttemberg, so po poročilu poslanca Grossa soglasno sklenili zahtevati z brzojavko od družbe državnih železnic, naj se zviša krajevna doklada železničarjem v industrijskih okrajih na 50, drugod pa na 30%. Ako družba ne ugodí tem zahtevam, bodo začeli železničarji stavkati. Delavci v skladišču na glavnem kolodvoru v Stuttgartu so že nehali delati. Zato ne sprejme železnica do nadaljnjega blaga za Stuttgart.

Vsem posestnikom iz cele Slovenije

V zadnji številki «Mojeja doma» smo stvarno in s številkami dokazali, kako visoko obremenitev smo dobili hišni posestniki v novih zadnjih dvanajstih. V Ljubljani znaša državni davek z državnimi pribitki okroglo 60 odst. prejete najemnine, v nekaterih občinah v Sloveniji pa z vsemi dokladami vred nad 100 odst. najemnine, tako da bodo morali hišni posestniki še nekaj iz svojega doplačati zato, ker oddajajo v svoji hiši stanovanje v najem. Te razmere niso za posestnike samo obupne in neznosne, temveč

krivične,

nezdavne ter morajo dovesti največje in največjeste davkoplačevalce v propast in demoralizacijo. Ta prekomerna davčna obremenitev pa je tembolj krivična in neopravičljiva, ker so hišni posestniki kakor tudi drugi davkoplačevalci v drugih pokrajinah naše države mnogo nižje obremenjeni, kar opravičeno vzbuja nevoljo in škoduje prepotrebному bratskemu sporazumu naše mlade države.

Dvanajstine za nadaljne mesece pridejo v prihodnjih dneh v Narodni skupščini in sklepaje in ker nikakor ne moremo dopustiti, da bi se z davkoplačevalci v Sloveniji postopelo na podlagi dvanajstin, ki se predlagajo in odglasujejo

brez pravega razumevanja

za naše potrebe in plačilazmožnosti naloženih davčnih bremen, zato sklicuje Pokrajinska zveza družini hišnih posestnikov v sporazumu z drugimi pridobitnimi organizacijami v Sloveniji

velik protestni shod

v nedeljo 21. junija t. l. ob 10. uri dop. v veliki dvorani hotela «Union» v Ljubljani

z dnevnim redom:

- 1. Protest proti v zadnjih dvanajstih sklenjenih davčnih bremenih.
2. Protest proti 30 odst. državnemu pribitku na hišno-najemninski davek in previsoki davčni obremenitvi hišne posesti.
3. Zahteva po spremembi lestvice dohodninskega davka.
4. Zahteva po takojšnji pravnični davčni reformi in enakomerni razdelitvi davčnih bremen.
5. Položaj in stališče posestnikov, industrijalcev, trgovcev in obrtnikov kot davkoplačevalcev.
6. Slučajnost.

Pridite na ta protestni shod hišni in zemljiški posestniki, kakor tudi industrijalci, trgovci in obrtniki iz vseh mest in krajev Slovenije.

Vsak večji kraj mora biti na shodu zastopan po velikem številu davkoplačevalcev. V vsakem kraju naj se takoj ustanove odbori, ki prevzamejo agitacijo za častno udeležbo iz dotičnega kraja.

Agitirajte pri vseh davkoplačevalcih, da bo udeležba ogromna, ker le z močnim nastopom in odločno voljo bomo pokazali svojo moč in dosegli uspeh. Na tisoče in tisoče nas je, ki krivično trpimo, a nismo več voljni obupno stanje nadalje prenašati. Nobenega izgovora, nobenega opravičila, temveč vsi na shod. Odbor.

Največji aktualni film
Kapitan Scotta
smrtno potovanje na
južni tečaj
predvaja od danes, 19. t. m. naprej
Kino „Ideal“

Dopisi

SKOFJA LOKA. Kakor že javljeno, razvijeta Orjuna Skofja Loka in Železniki skupno dne 21. junija na škofjeloškem glavnem trgu svoje prapore. Spored je sledeči: Na predvečer ob 21. uri podoknica kumici S. Zihnerlovi s sodelovanjem sokolskega pevskega zbora. Drugo jutro pri vlakih ob 7.26 in 6.41 sprejem gostov na kolodvoru. Nato skupni odhod z godbo v mesto. Ob 11. uri svečano razvijte obeh praporov in obhod po mestu. Popoldne ob 15. uri velika zabava v vseh prostorih modernopremrejenega «Sokolskega doma». Vse narodno občinstvo uljudno vabimo k tej pomembni slovesnosti. Za vse udeležnosti je preskrbljeno. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Vožnja je polovična. Zdravo! 1298

RADOVLJICA. Podružnica Jugoslovske Matice v Radovljici priredi v nedeljo dne 28. junija ob 11. uri dopoldne v vestibulu graščine v Radovljici javno tombolo. P. n. domače in okoliško občinstvo se vabi, da se prireditve udeleži v obilnem številu in da si karte za tombolo oskrbi pri predprodaji.

DOVJE. Na Dovjem bo v nedeljo dne 21. junija ob 11. uri dopoldne slavnostna otvoritev vodovoda, ki ga je zgradila srenja Dovje po načrtih in pod stavbnim vodstvom urada za agrarne operacije v Ljubljani. Vodovod izroči agrarni komisar g. dr. Spillermuys vodovodnemu odboru srenje v upravo. Obenem se vrši proslava 35-letnice obstoja prostovoljnega gasilskega društva na Dovjem in odklikovanje treh še živečih ustanoviteljev gasilskega društva. Popoldne bo gasilska vaja in velika ljudska veselica na prostem. Ker imajo udeleženci polovično vožnjo, pripravimo nedeljskim železnikom, da pohite v obilnem številu v našo divno gornjo Savsko dolino.

ŠKOCIJAN PRI MOKRONOGU. V tekočem šolskem letu nas je tukajšnja šolska mladina ponovno razveselila z mičnimi prireditvami. Na binškočno nedeljo so «Podmladkarji» uprizorili igri «Ptičji kralj» in «Volk in kozice». Občinstvo, ki je napolnilo društveno dvorano do zadnjega kotička, je bilo nad brezhibnim izvajanjem posameznih vlog naravnost presenečeno. Gmoten uspeh je bil isotako zadovoljiv. Od šestega dobička so «Podmladkarji» poslali Jug. Matiči 50 Din in enak znesek Družbi sv. Cirila in Metoda. Ostala vsota se bo porabila za izlet ob sklepu šolskega leta. Na dan poroke Nj. Vel. kralja in kraljice so «Podmladkarji» nabrali doneske za društvo Rdečega križa. Zbirka je vrgla 351 Din 85 p. kar je za sedanje težavne razmere pač lepa vsotica.

MENGEŠ. Sokolsko društvo v Mengšu priredi v nedeljo dne 21. junija, na senčnatem vrtu g. A. Kanca svoj javni nastop, združen z veliko vrtno veselico, srečolovom in plesom. Vstopnina 5 Din. Začetek ob 16. uri. 1303

BRASLOVČE. Gasilno društvo v Braslovčah bo priredilo dne 26. julija slavnost 25-letnice svojega obstoja. Ob tej priliki se bo vršila tudi izredna skupščina žalske gasilske župe. Prireditve se bo otvorila dopoldne z mašo na prostem. Popoldne in zvečer bo veselica v večjem obsezu.

SV. LENART V SLOV. GORICAH. Tukajšnja osnovna šola priredi v nedeljo dne 21. junija ob 15. uri v prostorih Sokolskega doma gledališko predstavo: «V kraljestvu palčkove». Ker je čisti dobiček namenjen ubogi šolski mladini in za šolsko knjižnico, vabi k obilni udeležbi upraviteljstvo.

SV. LENART V SLOV. GOR. Meščanska šola pri Sv. Lenartu v Slov. gor. priredi od 21. do 28. junija razstavo pismenih in risarskih izdelkov ter ročnih del v risalnici in dveh razredih. Razstavljeni bodo izdelki iz vseh predmetov in knjižkovodstva; občinstvo prijazno vabi k ogledu razstave — ravnateljstvo.

SV. LENART V SLOV. GOR. Ravnateljstvo meščanske šole naznanja, da bo vpisovanje učencev in učenk za šolsko leto 1925.—26. od 28. junija do 5. julija. Za sprejem v I. razred se zahteva z dobrim uspehom dovršeno 4 šolsko leto na osnovni šoli. Novi učenci naj prineso s seboj zadnje šol. spričevalo in krstni izpisek. V I. razred pa lahko vstopijo tudi tisti učenci, ki so dovršili že 5., 6., 7., ali 8. šolsko leto. Da bo poseti šole omogočen vsem slojem, je ravnateljstvo preskrbelo, da dobi večina učencev vse šolske potrebščine in šol.

MURSKA SOBOTA. Ob sklepu male mature IV. razreda tukajšnje državne meščanske šole, ki se je vršila od 13. do 18. junija, priredi ravnateljstvo s svojimi gojenci in gojenkami razstavo, zadnjo in najlepšo izmed vseh dosedanjih prireditvev tukajšnje meščanske šole. Otvoritev razstave vseh letošnjih izdelkov bo v nedeljo 21. junija ob 9. zjutraj v razredih evangelijske šole pri cerkvi. Opozorjamo na krasne akvaralne motive iz Murske Sobote in okolice, lepo slikane lesene školjke in krožnike, vaze, ornamente po lastni sestavi gojencev, risbe iz deskriptivne geometrije, razna žiljožita ter ženska ročna dela. Razstavljeni so tudi spisne naloge iz slovenščine, matematike in drugo. Da dosega razstava s svojimi deli umetniško višino, se boste prepričali ob njenem posetu. Vstopnina je brezplačna. Hvaležno se pa sprejmejo prostovoljni prispevki v svrhu kritja stroškov in za izlete pridnih dijakov v Slovenijo. Razstava ostane odprta dnevno od 8. do 19. ure do 1. julija t. l.

Naši kraji in ljudje

Veterinarski kongres v Ljubljani

Ljubljana, 18. junija.

Danes dopoldne se je začel v kazinski dvorani letni kongres Jugoslovenskega veterinarskega združenja. Prisotnih je bilo nad 100 članov iz vseh pokrajin države. Veliki župan dr. Vilko Baltič je zastopal pri otvoritvi ministra za poljedelstvo in vode, divizijski general Stojanović pa ministra vojne in mornarice. Dalje so bili navzoči dr. Rajar v zastopstvu velikega župana mariborske oblasti, g. Likozar kot zastopnik gerentskega sveta ljubljanskega, dekan zagrebške veterinarske fakultete prof. Evgen Podaubsky, profesorji iste fakultete dr. Bosnić, dr. Gjurič, dr. Jurak in dr. Zavernik, inšpektor ministrstva za narodno zdravje dr. Katičič, železniški direktor dr. Borko, referent za kmetijstvo g. Ivo Sancin, zastopnik Trgovske zbornice g. dr. Pless, predsednik Osrednje zveze državnih nameščencev g. Lille, predsednik ljubljanske sekcije Novinarskega združenja g. Viant itd.

Veliki župan dr. Baltič je po nalogu poljedelškega ministrstva otvoril kongres s kratkim, prisrčnim nagovorom in iskreno dobrodoščilo. Nato je povzel besedo začasni predsednik centralnega upravnega odbora gosp. Andrija Vrvič iz Beograda, ki se je zahvalil kolegim in gostom za udeležbo ter nato v kratkih besedah očrtal pomen veterinarstva za naše narodno gospodarstvo in omenil naloge današnje skupščine. Spominjal se je med poslovnim letom umrlih članov združenja, ki so jim zborovalci izkazali zadnjo čast s tem, da so se dvignili s sedežev. Predsednik je predlagal, naj se pošlje vdanošne brzojavke kralju Aleksandru ter ministrom za poljedelstvo in za vojsko.

V imenu pripravljalnega odbora v Ljubljani je pozdravil tovariše njegaj predsednik g. Ivan Pestotnik. Izrazil je željo, da bi bili iz vse države zbrani udeleženci v Ljubljani kakor da so doma med svojci. Gerent Likozar je pozdravil kongres v imenu mesta Ljubljane, dr. Rajar v imenu mariborskega velikega župana, prof. Podaubsky v imenu veterinarske fakultete zagrebške univerze, dr. Katičič v imenu sanitetne uprave v Sloveniji, dr. Pless v imenu Trgovske zbornice in g. Lille v imenu državnih nameščencev.

Po kratki pavzi je kongres pod predsedstvom gosp. Vrviča prešel na redno delo. Predsednik je podal pregledno poročilo osrednjega upravnega odbora. V poslovnem letu so umrli štiri člani, novih je pristopilo 20, tako da šteje Udrugo danes 371 članov. Udruga izdaja tudi lasten strokovni organ «Veterinarski glasnik», ki izhaja v Beogradu v 1250 izvodih in uživa vsestransko priznanje kot resno strokovno glasilo. Blagajnik Kosta Vrbic je podal blagajniško poročilo, nakar je v imenu nadzorstva poročal Edmund Engelmann, da je bilo odobrovo poslovanje v redu in mu zato predlaga absolutorijo. Predlog je bil sprejet. Okrog 13. je bilo nato zborovanje prekinjeno.

Opoldne so se razšli udeleženci po raznih restavracijah k obedu, nato pa si v skupinah ogledovali mesto. Žal je dež, ki je začel brezobzirno nalivati, temeljito pokvaril ta del programa.

Ob pol 16. se je zborovanje nadaljevalo. Pred prehodom na dnevni red so bile prečitane brzojavke veterinarjev, ki se niso mogli osebno udeležiti kongresa. Zlasti številno so se oglašali kolegi iz oddaljenih južnih krajev, ki so

bili zadržani, ker jim službeni oziri niso dopustili, da bi odpotovali za toliko časa, kakor bi bilo vsled velike razdalje potrebno. Nato je občni zbor izvolil najprej 24 kandidatov za Veterinarski svet, izmed katerih imenuje v smislu statuta minister za poljedelstvo 12 članov in 6 namestnikov Veterinarskega sveta. Predlagani so bili med drugim sledeči gg.: Kot virilist dr. Janko Rajar, kot odborniki pa prof. Evgen Podaubsky, Ignacij Slajpah, A. Korošec, Dušan Marković, Jos. Koch, dr. Fran Omerza, dr. Josip Stegu itd.

Sledile so volitve novega upravnega odbora, ki so se vršile po listkih. Skrutinji se je zavlekel, tako da je bil rezultat objavljen šele tik pred zaključnim popoldanskim zborovanjem. Izvoljen je bil z večino, deloma skoraj soglasno naslednji odbor: predsednik Dušan Marković, I. podpredsednik Kosta Vrbic, II. podpredsednik Dragutin Pozajic, odborniki so: Toma Čupić, Cirilo Petrovič, dr. Kostan Kondić, Stanko Arko, Milan Mitrovič, Dragotin Bohuš, Ivan Antolič, dr. Anton Vuković, Marko Pavlovič, Voja Pavlovič, Simon Žibert, Evgen Podaubsky, Peter Pavičič, Josip Koch, Anton Korošec Milan Cvetković, Ljudevit Petričević. Nadzorni odbor tvorijo gg.: dr. Rajar, Terzić in Edmund Engelmann.

Po kratkem referatu gosp. Markovića se je razvila živahna debata o enotni veterinarski terminologiji, ki je še nimamo, ki pa je nujno potrebna za nadaljnji razvoj veterinarske znanosti v Jugoslaviji. Govorniki so naglašali potrebo, da si začasno pomagamo z latinskimi in raznimi slovanskimi termini, med tem pa pridno nabiramo domače izraze, da pridemo vsaj tekem let do svoje lastne popolne terminologije. Sprejet je bil predlog, ki poudarja važnost in potrebo lastne znanstvene terminologije v veterinarski stroki ter apelira na vse člane, da po svojih močeh pomagajo pri tej nalogi.

Na dnevni red je prišel nato pretes zakonskega načrta o veterinarski komisiji. Predsednik g. Vrvič je omenjal, da se naslanja načrt na enaka zakona v Češkoslovaški in Nemčiji, da pa je seveda prirojen za naše razmere. Številni govorniki, ki so se oglašili k debati, so opozarjali na nedostatke zakonskega osnutka in zahtevali remediuro. Ker ni bilo izgleda, da bi se mogla podrobna debata še danes končati, je bila odložena na jutri in zborovanje okrog 7. prekinjeno.

Zvečer se je vršil v restavracijskih prostorih «Zvezde» banket, ki ga je priredila ljubljanska sekcija Udruga in katerega so se udeležili poleg veterinarjev tudi zastopniki oblasti in raznih korporacij, na čelu jim veliki župan dr. Baltič, divizionar general Stojanović in predsednik gerentskega sveta dr. Puc. Predsedoval je novoizvoljeni predsednik Dušan Marković, vrsto napitnic pa je otvoril veliki župan dr. Baltič s pozdravom kralju in naši državi. Govorili so še predsednik Marković, general Stojanović, dr. Puc itd. V animiranem priateljskem razgovoru so ostali udeleženci zbrani v pozne večerne ure.

Kopalne obleke

kopalne čepice in kopalne čevlje za dame in gospode nudi po izredno nizki ceni

P. Magdič, Ljubljana

Kralj v Južni Srbiji

Iz Ohrida se je naša kraljevska dvojica podala v Debar, ki leži tik ob albanski meji. Čim se je v Debru doznalo, da pridejo visoki gostje, se je vse mesto takoj odelo v narodne zastave, po ulicah pa se je zbrala množica ljudi, ki je kraljevsko dvojico oduševljeno pozdravljala. V Debru sta se kralj in kraljica zadržala ne nekaj časa in si ob tej priliki ogledala mestno šolo in obiskala tudi samostan sv. Jovana Bigotskega, kjer je bil na čast kraljevi dvojici prirejen svečan obed.

Iz Debra je kraljevski par odpotoval preko planine Vladinice v Gostivar, kjer je narod tudi navdušeno pozdravljaj državne poglavarja. Po kratkem bivanju v Gostivaru sta se kralj in kraljica preko Tetova vrnila v Skopje, kjer sta prisostvovala položajni temeljne kamna za zgradbo novega oficirskega doma. Posvetitev je opravil metropolit Varnava. Poleg zastopnikov civilnih in vojaških oblasti je bilo tu navzočih tudi ogromno število ljudi ter deputacije nacionalnih organizacij in Sokolstva.

Iz Skoplja je kraljeva dvojica odpotovala nazaj v Beograd.

Iz Rogoške Slatine

Rogoška Slatina, 17. junija.

Dne 16. t. m. je prišlo v sijajni spodnji dvorani «Zdraviliškega doma» na prostor, od koder je moral po prevratu izginiti sicer tudi vse prej nego okusno «namalano» Franz Josef, to pomlad dovršeno, nad 3 m dolgo in 2 m visoko delo mojstra Ivana Vavpotiča, predstavljajoče našega kralja v pogovoru z zvestima bivšima gostoma: Stojanom Protičem in dr. Ivanom Tavčarjem ter še živčnim slavim arheologom don Buličem. Izmed mnogih figur bolj v ozadju imata znane poteze samo prov. predsednik trgovske zbornice g. Jean Schrey in dr. kopalški zdravnik doktor Kolterer.

Mojstrova naloga ni bila lahka, ker je bilo treba novo sliko ne samo po obsegu, ampak tudi po duhu prilagoditi ostalim trem starim, resnično umetniškim izdelkom iz zgodovine Rogoške Slatine. Sodba je je ena, da se je ta naloga g. Vavpotiča popolnoma posrečila. Osebito mojstrska je grupacija, sličnost in tipičnost predstavljenih osebnosti presenetljiva. Obeležje nove dobe daje umetniški nekoliko bolj živahni, za Vavpotiča značilni kolorit in — v nasprotju s sključnimi hrbiti pred potentati na prejšnjih treh slikah — navzlic vsi spoštljivosti ponosna staja tu ovekovečenih odličnikov pred svojim demokratičnim vladarjem. Vsekakor je naš Vavpotič v ti, ako ne več najčvejši, gotovo še vedno najlepši javni dvorani Jugoslavije, s svojim delom postavil tudi sam sebi najlepši spomenik.

Številni (toda v primeri s prejšnjimi leti potrebe domačega prebivalstva žal tako malo upoštevaajoči) vlaki dovažajo vsak dan novih gostov. Tudi vesela «ljubljska» miza v širni obednici «Zdraviliškega doma» je vsak dan — daljša. Godba vojne mornarice vzbuja posebno pri svojem tretjem, večernem koncertu za vsakim komadom navdušeno poslanje. Ko jih pride 20. t. m. za otvoritev glavne sezone se ostalih dvajset ter bo v paviljonu sviralo trideset mož, očitvidno do zadnjega vrednih slovesa mornariških godb, se smemo nadejati vsaj takim užitek, kakor nam jih je lani nadel s svojimi simfoničnimi koncerti g. kapelnik Herceg iz Maribora.

Za 11. julij pričakujemo «Ljubljanski Zvon», našega ljubega znanca tekem štirih prošlih sezon in bomo torej z njim praznovali že nekako jubilejno petletnico. Ta odlični zbor, oziroma njegov vrli pevovodja g. Prelovec, je nam tem bolj dobrodošel, ker upošteva — specijelno razpoloženje zdraviliškega občinstva ter nam donaja sicer umetniške, a ne preveč težke duševne hrane. — Izmed slovečih domačih pevcev bomo čuli tudi letos gg. Betetta in Rjavca.

Elen Körti v monumentalnem filmu

„V zemlji ognjenih strasti“

pride v »Kino Dvor«

Še političen strel v župnišče

Sv. Jakob v Slov. gor., dne 18. junija.

Dolgo je potreboval naš sicer prožni župnik, predno je prišel k sapi in napisal na «Jutrov» senzacionalni članek «Politični strel v župnišče» skrajno previden odgovor. Mislili smo sicer, da bo g. Erhatič zaropotal v «Gospodarju» in «Straži», ki sta razširjena v naši fari. Toda pretkani politikar se je raje zatekel v «Slovenca», ki ga pri Sv. Jakobu razen župnika — nihče ne bere. G. Erhatič, to je naš št. Jakobski župnik, je sicer pisal tudi v mariborskega «Gospodarja», samo da si tam ni upal odgovorjati «Jutrovim» očitkom in zavijati resnice, ampak se je v «Gospodarju» naprej hvalil, kake nove zasluge ima zopet za farno. Pravi namreč, da bi mu morali peti hosano v višave, ker smo dobili podobo Srca Jezusovega od kiparja Sojca. To je pa že višek predrznosti. Izumnožani farani, ki so morali dati 100 tisoče za zvonove in milijone za župnišče in župnikove hleve, so morali plačati tudi to podobo, čast in hvalelo pa bi nosil pred mariborskim škofom in onimi, ki odločujejo v škofiji, gospod Erhatič! Edino ta namen ima «Gospodarjeva» notica o cerkvenih slovesnostih pri Jakobu, katera naj bi bila odgovor «Jutrovemu» stvarnemu članku. Župnik tudi v «Slovencu» trdi, da g. Peklar ni daroval njeve za št. Jakobski župnik. Potem pa je najbolje, da g. Peklar dotično darilno pogodbo pri notarju Ašiču takoj prekliče, če kažejo v župnišču že sedaj takšno nevaležnost za njivo, da tajijo Peklarjevo darežljivost že sedaj, ko še živi. Potemtakem po njegovi smrti še maše ne bodo brali za njim. Se očenaša ne bodo zmogli. Tako neumen pa g. Peklar kljub svoji dobrostičnosti seveda vendarle ni bil, da bi njivo daroval kar Erhatiču samemu. Kakor z njivo, tako stoji skregana resnica tudi z ostalimi Erhatičevimi odgovori v «Slovencu».

Vendar pa priznava, da je v svoji fari tako «prihljubljen», da sta dva farana, katerima pravi, da sta pobalina, streljala pod njegovim oknom takrat, ko je on celo spal v sobi. To ravno pa smo hoteli prbiti in nič drugega. Farani, kate je mislil strahovati v cerkvi in izven cerkve, se mu zoperstavljajo na celi črti, ga tožijo pred sodiščem in ponoči streljajo v župnišče. Vemo, da pri volitvah nad 50 protiklerikalnih glasov ni zraslo iz političnega prepričanja, ampak iz kolega odpora proti nasilnemu politiku župniku.

«Jutro» pri nas ni posebno razširjeno. Ko pa je prineslo poročilo o Erhatičevem delovanju, je šlo od rok do rok in že drugi dan je vedela cela fara, kaj je «Jutro» pisalo o župniku in nihče ni obsojal «Jutra».

Farani, ki pa seve nismo osebni Erhatičevi farani, kakor to on piše v «Slovencu», ampak samo pripadniki št. Jakobski fare, ki je res ena najbogatejših, s krasnim vinogradom, lepim posestvom in velemešnim župniščem.

Na Brezjah je bila ...

«Urša, Urša!» jo je klicala in letala okrog vogalov domače hiše prijateljica Metka, s katero sta skupaj stanovala, toda Urša se ni oglašila. Micka je čakala cel dan in celo noč, kosilo za Uršo se je ohladilo, istotako večerja ter zajutrek. Micka je povpraševala pri sosedih, če so jo kje videli, a je vsakdo odkimal.

Tedaj pa se je Micka zdrznila, pomislila, se potrkala po čelu in strah jo je objel. Urša, dobra prijateljica Urša je bila vendar zadnje čase tako zamisljena, tako potrtja ... Micka je pomislila, na njeno prečudno žalost, v glavo ji je šnila temna slutnja. Ljudje skačejo v vodo, ljudje se obešajo, kaj pa, če bi še Uršo kaj zmotilo. «Jehata, jehata ...» je tarnala zvesta Micka in priletela v vsej sapi na stražnico v Šiško.

Danes zadnjič

„Strupeni poljub“

Tragedija Oslin Dymova v glavni vlogi

Konrad Veidt Emil Jannings

I ! Jutri velika senzacija ! I

LJUBLJANSKI DVOR

Kino Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4, 6, 8, 9. — Ob nedeljah ob 11, 3, 5, 6, 8. in 9. uri.

«Urše ni več, Urše ni več ...! Gotovo si je kaj storila! Nič ni govorila zadnje dni, samo stokala je!»

Urša je bila vpisana kot pogrešanka in pričeli so jo iskati križem sveta in celo na deželo so pisali po njo, čeprav je bila po Mickinem trdnem prepričanju že mrtva. Dnevi so tekli, o Urši pa ni bilo nikakega sledu, nobenega glasu.

Urša pa je hodila takrat po Ljubljani, ko so jo iskali dobri ljudje, da ustrežejo Micki. Nastavljala se je po trgu in povsod, kjer je bilo več ljudi skupaj, stegovala roke ter prosila: «Usmilite se revice, — prosim za kronico ... Tauženkrat vam bog polonaj!»

Kronice so padle in Urša se je na tihem smejala in potipala večkrat v žep, kjer se ji je grmadil čimdalje večji kupček. Zavila je na večer tudi na kozarček, šla spat spanje pravičnega, danes v ta, jutri zopet v drugi hlev, jutraj pa je zopet stegovala roke in denar je frčal skupaj. Urša se je počutila izborna. Šele po kakem tednu dni, ko je plačala Micka že za maše, da bi se brale za njeno dušo, jo je srečal hud mož in jo odvedel s seboj. Urša pa se je vkljub svoji pobožnosti zlagala na policiji, da se ne piše Urša P., marveč Agata Bergant.

Novokrščena Agata je presedela nekaj dni radi beračenja v zaporu, navsezadnje pa so jo spoznali za Uršo. Posledica je bila, da je počakala v zaporu še nekaj dni. To se ji je tako «frzmagalo», da se je resnično zjzela, kaj je niso krstili za Agato, in tej svoji jezi je dala duška na ves glas. Naposled pa ji je vendarle zasijalo zopet zlato solnce svobode in Urša je odhitela jedro kljub svojim 68letom naravnost v Šiško tolažit Micko. Svidenje je bilo neznanstvo prisrčno. Micka ji je povedala, da je že za maše plačala in jo nato zvedavo vprašala: «Ja, kje si pa hodila, Urša?»

Urša pa, ne bodi lena, se je kar hitro odrezala: «Eh, gor, na Brezjah sem mau pomoliva ...!»

Obupen klic

Žalostna usoda kronskih železniških upokojencev, invalidov in vdov.

Umrla je vdova železniškega delavca Maa rija Cunder, stanujoča v Ljubljani. Imela je z draginjsko doklado vred mesečno 60 Din pokojnine. Mož je pustil vse svoje močiči pri železnici, žena-vdova, ki si ni mogla ničesar prisluziti je vsled pomanjkanja tako oslabela, da se niti ni mogla več očistiti in je imela polno golazni.

Kakor se je zgodilo z omenjeno vdovo, tako grozi vsem železniškim kronskim vpo kojencem, invalidom in vdovam; vsi bodo vsled pomanjkanja in oslabelosti morali vzeti konec. Trumoma iščejo zavetja v sirotišnicah, drugi se vsled obupa sami usmr tajo.

Ali ni to žalostna usoda omenjenih vpo kojencev, ki so dali vse moči za državo in narod v najtežji službi ter so svojo pokojnino plačevali v zlati valuti v svojo fond?

Se bolj obupen je položaj zanje sedaj, ko so se stanovanja podražila.

Zdromite se odgovorni činitelji, storite svojo dolžnost pred Bogom in ljudmi, ker tako ravnanje z železniškimi vpojokojenci je grešno!

Društvo železniških vpojokojencev odvrača vso odgovornost, ker dan za dnevom odkriva vso bedo na pristojnih mestih, a do sedaj brezuspešno. Storilo je že vse moglo če; zadnji čas je, da se enkrat gluha ušesa zdramijo. Zato pričakujemo, da ta apel no ostane glas vpijočega v puščavi.

Društvo železniških vpojokojencev,

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska opera

Petek, 19.: «Glumačji», «V vodnjaku». Gos tovanje Marija Šimenca. Predstava na čast udeležencem veterinarskega kongresa.

Sobota, 20.: «Bagdaski brivci». E. Nedelja, 21.: Zaprt.

Ponedeljek, 22.: «Hoffmannove pripovedke».

Poslovljni večer Hugona Zatheya

S prav izredno toploto in iskrenostjo se je sinoči poslovlja naša operna publika od g. Zatheya. Kot prvi operni basist je vztrajal zvesto in marljivo nad 7 let pri nas in v vsi dosedajni operni zgodovini ni nobene glasolista inozemca, ki bi bil ostal vzdrževan tako dolgo v Ljubljani. In vendar odhaja g. Zathy še prezgodaj, ker zelo se boji mo, da bo prav težko, ako ne nemogoče, najti mu naslednika s tako velikim repertoarjem, glasovnim obsegom in dovršeno

igro. Povrhu pa še s tolikermi osbnimi in družabnimi vrtninami.

Vsega tega se pač zaveda tudi naše občinstvo ter mu je zato pripravilo odhodnico, ki ni imela na sebi nič narejenega, nego je bila odkritosrčen izraz priznanja in zahvalnosti za Zatheyevo dolgoletno pošteno delovanje. Po 3. sliki je prejel celo vrsto vencev in šopkov ter je bil pozvan z brezkončnim viharim poslanjem vedno zno va pred zastor. Krasi venec in poljub Zhatette na odru, je bil pač javen izraz, da ostavlja g. Zathy tudi med kolegicami in kolegi najsimpatičnejši spomin. Niti naši akademiki ga niso pozabili pri tej priliki ter so se mu kot vselej uslužnemu nacionalnemu pevcu v deputaciji na odru zahvalili s svojim vencem. Tako odnaša g. Zathy s seboj v domovino lahko zavest, da je bil v Ljubljani popularen in prav izredno priljubljen operni pevec, ki ne bo tako kmalu pozabljen.

Predstava je bila v splošnem prav dobra in animirana. Vsi solisti, zlasti g. g. Banovec, Rozumova in Thalerjeva so se poleg

Zatheya odlikovali ter so želi mnogo odobravanja. Več poročamo prihodnjič. Fr. G.

Marij Šimenc v ljubljanski operi. Danes

zvečer gostuje v ljubljanski operi odlični slovenski pevec, tenorist g. Marij Šimenc, ki nastopi v «Glumačji». Občinstvo opozarjamo, naj ne zamudi prilike, da sliši Šimenca v eni njegovih najboljših vlog. Predstava je izven. Po «Glumačji» se poje Bloudkova komična opera »V vodnjaku» in ne «Cavalleria Rusticana», kakor je bilo prvotno določeno, ker se je morala ta vsled obolelosti gđne. Thalerjeve odstaviti z repertoarja.

Gđna Darinka Debelakova, hči pokojnega poštnega direktorja, je obsovirala dunajski konservatorij in je bila po prvi produkciji v bivšem Burgtheatru angažirana na gledališče v Josefstadtu na Dunaju, ki ga vodi zdaj Reinhardt.

Gospa Zdenka Zikova gostuje letos že tretjič na praškem Narodnem divadlu v «Louisi» in v «Poljubu». Gostovala je tudi lani in predlani.

Premijera Shawove »Svete Ivane« v Zagrebu. V sredo dne 24. t. m. bodo imeli v Zagrebu premijero Shawove dramske

kronike v šestih slikah z epilogom »Sveta Ivana«. To delo predstavlja najnovejši produkt največjega angleškega živečega dramatika ter je doseglo pred enim letom, ko se je prvič uprizorilo na svetovnih odrih, velikanski uspeh radi novega in originalnega načina, s katerim je pesnik obdelal historično epoho Jeanne d' Arc. Dramo režira režiser dr. Branko Gavella, insceniral jo je Vasilij M. Ulaniščev, prevel pa Stanko Batušič. Naslovno vlogo bo igrala slovenska rojakinja ga. Vika Podgorska, v ostalih vlogah nastopijo gg.: Raič, Papič, Sotošek, Hinko Nučič, Pavič, Bojnovič, Maretič, Petrovič, Grkovič, Gerašič, Dušjin, Čilič, Tepavac, Grünhut, Sulentič, Karasek, Strozzi in Milanov. Letos bo samo premijera drame, reprize se bodo vršile šele v jeseni.

Josip Bach reaktiviran. Bivši ravnatelj gledališke uprave v Zagrebu g. Josip Bach, ki je bil pred par meseci upokojen, je sedaj reaktiviran v svojstvu profesorja na šoli za dramski naraščaj v Zagrebu.

Oslejške opere v Zagrebu. Gostovanje oslejške opere v Zagrebu je sedaj določeno na pet dni in se bo vršilo od 1. do 5. julija ter primese dve opereti. Kalmanovo »Grafico Marico« in eno Leharjevo delo.

Sinfonični koncert v Osijeku. V soboto dne 20. t. m. se vrši v Osijeku zadnji simfonični koncert v letošnji sezoni. Na sporedu je predgra iz Wagnerjevih »Mojsterskih pevcev norimbških«, žalna koracnica Wagnerjeve opere »Somrak bogov« ter Hirslerjeva »Hrvatska rapsodija».

Konservatorij v Osijeku. Društvo za propagando umetnosti v Osijeku je sklenilo izpremeniti osiješko glasbeno šolo v Konservatorij ter prositi mestno občino, da prevzame zavod v svojo upravo.

Potujoča gledališka družba v Kotoru. Dragotin Levak, voditelj diletantske gledališke družbe, je v začetku meseca junija prišel v Kotor, kjer je s svojo skupino, v kateri se nahajata tudi Slovenec g. Vl. Skrbineš, uprizoril več dramskih in operetnih predstav. Levakova skupina šteje 25 članov ter je odigrala v Kotoru naslednji repertoar: Scampola, Fauna, Hasanaginico ter opere: Knezinja čardaša, Netopir, Plavi mazur, Mamežica Nitouche, Carigradska roža in Jesenski manevari.

Operetno gledališče v Beogradu. Te dni se otvori v Beogradu, v prostorih »Svobodnega odra« (Jakšičeva ulica) Beograjsko operetno gledališče s premijero »Umetelnega ognja».

„LUKULO“ dišave o zavojčkih so najboljše.

Domače vesti

*** Kraljevski par na Kajmakčalani.** Povo-dom svojega potovanja po Južni Srbiji se je kraljevski par povsnel tudi na vrh Kajmakčalana. Preko Konjičke Reke se je kralj s kraljico in suito podal v Jelak, kjer so obiskali tudi prostore, kjer je kralj v vojnem času bival več tednov. Pri tej priliki je kralj pokazal kraljičino položaj, kjer so se vršile bitke leta 1916. Kralj se je razgovarjal s seljaki ter jih povpraševal po njihovem življenju in njihovih potrebah. Obiljubil jim je podporo za gradnjo šole. Potem se je kraljevska dvojica s suito na kraljico podala na vrh Kajmakčalana, kjer je delj časa ostala, četudi je pihal mrzel veter in padal sneg. Ogledali so si kapelo ter se vpisali v knjigo, ki se nahaja v kapeli. Na Kajmakčalani se videti še mnogo okostnjakov padlih vojakov in ostankov vojnega materijala. Cela družba se je šele v mraku vrnila v Bitoli.

*** Rumunska kraljevska dvojica na Bledu.** Iz Bukarešte poročajo: Kralj in kraljica od-potujeta 25. t. m. v izemstvo in sicer najprvo na Bled, kjer se sestaneta z ju-go-slovenskim kraljevim parom. Iz Bleda oide kralj Ferdinand v kopalnišče Beguol-les, kraljica Marija pa na Angleško.

*** Izprememba v poštni službi.** Za poštne uprave in področju ljubljanske poštne di-rekcije v 3. skupini II. kategorije so ime-novani: Anton Učakar v Ljutomeru, Vik-tor Treven na Bledu 1, Ivan Rabič v Škofji Loki, Jakob Čuš v Murski Soboti, Fran Javor v Trzinu in Vinko Žgur v Dolenji Lendavi. Uradnik Vladimir Vojek v Novem mestu je iz 4. pomaknjen v 3. skupino II. kategorije. Za poštno posloval-ko v Ponikvi je imenovana zasebnica Ot-ilija Korže. Premesteni so: Anton Pav-šek iz Rogatec v Radovljico, Regina Štu-par iz Radovljice v Spodnji Logatec in Albina Leitgeb iz Toplice v Rogatec.

*** Iz uradnega lista.** «Uradni list» ljub-ljanske in mariborske oblasti objavila pra-vila o opravljanju državnega strokovnega izpita uradnikov uprave za zaščito industri-je svoje ter naredbo velikega župana ljubljanske oblasti o odmeri in pobiranju občinske davščine od postelj za prenočevanje tučev v krajevni občini sv. Krištof pri Laškem. Davščina znaša za vsako posteljo v prostoru, obrtno oddanem v premočev-ovalne namene, za vsakokratno prenočitev vsakega tučca po 2 Din.

*** Smrtna kosa.** Na Ptujski Gori je v pe-tek umrla gospa Marija Segula, žena za-vednega narodnjaka, podpredsednika kra-jevne organizacije SDS na Ptujski Gori, po-sestnika Martina Segule. Bila je prava tre-pča slovenska mati, ki je svoje življenje posvečala izključno domu in deci. Bodi ji ohranjen blag pomnil! Narodni rodbini naše iskreno sožalje!

*** Nova občinska gerenta.** Namesto Ludo-vika Jakiše je imenovan za občinskega gerenta v Markovcih Miklavž Časar, za-sebnik v Markovcih, namesto Josipa Za-ga - Gyöfija pa posestnik Mihael Huzimec za občinskega gerenta v Gornjem Lakošu.

*** Poletna pošta v Bohinju.** V Bohinju je bila nedavno otvorjena poletna pošta, brzo-jav in telefon sv. Janez ob Bohinjskem je-zeru, ki bo otvorjena do 30. septembra 1925. Pomožna pošta v tem kraju tačas ne bo poslovala.

*** Visoke denarne globo v davčnih zade-vah.** Finančna direkcija v Novem Sadu je zaradi zatajanja v zadevi odmere davka kaznovala novosadsko galanterijsko firmo Evgen Klein z denarno globo 370.000 dinar-jev, tekstilno tovarno Letić & Mišić pa z globo 123.000 dinarjev.

*** Uniforme za rezervne oficirje.** Kakor javlja ministrtvo vojske in mornarice, so začele dospevati posamezne partije uniform za rezervne oficirje, ki so se na račun re-paracije nabavile v Nemčiji. Rezervni oficirji naj se potom svojih organizacij priklage za uniformo, ki jim pripada po členu 285. za-kona o ustroju vojske in mornarice.

*** Ameriški turist v Jugoslaviji.** Ameri-ški poslanik v Beogradu je predčerašnjim posetil pomočnika ministra zunanjih zadev g. Jovanoviča ter ga obvestil, da prispe v kratkem v Jugoslavijo nad 400 ameriških turistov, ki se zanimajo za naravno lepoto naše domovine.

*** Državno žensko učiteljsko v Mariboru** sprejema za šolsko leto 1925/26 genozke v prvi letnik v torek 30. junija ob 8. do 12. dopoldne v pritličju v sobi št. 14. Predložiti je treba v tem terminu krstni list in izpriče-

valo o 4. meščanskoškolskem razredu. Vsa-ka kandidatinja mora biti 1. septembra 1925 15 let stara.

*** Maksimirane cene v zagrebških javnih lokalih.** V Zagrebu se sestane danes odbor za pobiranje draginje, da končno določi ce-ne v zagrebških javnih lokalih. Na današnjem sestanku se bodo pretresali ceniki, ki so jih predložili lastniki javnih lokalov ter se bodo določili novi ceniki z maksimirani cenami. Odbor bo obenem tudi uredil vprašanje natakarskih plač.

*** Vpisovanje učencev na Državno strok-ovno šolo za puškarstvo v Kranju** se vrši dne 29. junija t. l. od 9 do 12 in popoldne ob 15. do 17. ure v ravnateljski pisarni za-voda. (Poslopje gimnazije, II. nadstropje, levo.) Za sprejem se zahteva dopolnjeno 14. leto in da je učenec dovršil najmanj pet-razredno ljudsko šolo z najboljšim uspehom.

*** Državna realna gimnazija v Ptuj ob-vešča,** da se bodo v prvi razred sprejemali učenci (učenke) v torek dne 30. junija t. l. Vpisovanje se vrši ob 8. do 9., čemur sle-di od 9. do 11. pismeni izpit iz slovenskega jezika ter računstva. Za vpis je potrebno izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenskega jezika in računstva. Vpišejo se učenci lahko že tudi prej pri ravnatelju ob uradnih urah.

*** Višji tečajni izpit na realni gimnaziji v Celju** je bil zaključen v sredo 17. t. m. do-poldne. Izmeh 14 maturantov so bili štirje oproščenji ustmenega izpita, ostali so izpit napravili s prav dobrim in dobrim uspehom. So to prvi absolventi realne gimna-zije, ki zapuščajo zavod. Imena g. abiturien-tov so: Baebler, Berglez, Belle, Božič, Vlasta, Černej, Fischer, Juhart, Koser, Lesjak Drago, Lesjak Ivan, Mikuš, Pošpedčan in Vehovc. Nižji tečajni izpit na celjski gimna-ziji je pričel s pismenimi nalaganji v soboto 13. t. m., ustnimi prične v četrtek 18. t. m.

*** Oddaja kolodvorskih restavracij v Ljubljani in Zidanem mostu.** Iz Beograda nam poročajo: Minister saobračaja je po-čel kolodvorsko restavracijo v Ljubljani v najem doseadanjemu najemniku kolodvors-ke restavracije v Celju g. Majdič u, res-tavracijo kolodvora Zidan most pa ho-telirju na Bledu A. Majcenu.

*** Borovniški Pekel.** V nedeljo dne 21. t. m. se odprli nov turistijski pot SPD skozi veleromantičen Pekel pod Pokoji-šcem nad Borovnicami. Skupni odhod iz Bo-rovnic ob 919 po dohodu vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 8.40. Po ogledu Pekla na Pokojišću nepristilna planinska zabava. Vsem prijateljem prirode, osobito pa Ljub-ljančanom, ki še ne poznajo izredno zanimi-ve prirodne posebnosti borovniškega Pekla, priporočamo, da si jo v nedeljo ogledajo.

— V izložitvi tvrdke Magdič pred pošto so razstavljeni posnetki (starejšega datuma) iz Pekla, novi se nam obetajo.

*** Udrženje geometrov, sekcija Ljubljana.** sklicuje protestni izredni občni zbor dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v zborniško dvor-ano univerze v Ljubljani. Dnevni red: Na-predovanje geodetov. Udeležba obvezna. Odbor.

*** Invalidom.** Oddajo se takoj sledeče tra-fike: Gornje Pirniče št. 40, Gornje Gameljne št. 8 in Dolenje Gameljne št. 35. Reflektanti naj se kar najhitreje, sigurno pa tekom os-mih dni zglaš v pisarni Udrženja vojnih invalidov, podružnica v Ljubljani. Odbor.

*** Pogreša se od sobote dne 13. t. m. di-jak V. razreda realne gimnazije v Kočevju, Boris Vidler, star 18 let, srednje po-stave, temna obleka, nosi očala in hodi te-ško z desno nogo. Kdor o njem kaj ve, se naproša, da se za istega zavzame proti po-vrnitvi stroškov oziroma naj takoj sporoči na naslov: Ana Globočnik, Trzin v Gorenjskem. 1295**

*** Znojenje nog in neprijeten vonj odstrani** »Sanoform«. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga: Chemotechna Ljubljana, Mestni trg 10, in Salus dd.; v Mariboru pa lekarna pri Sv. Arhu. 1254

*** Automobilna zveza Mostar - Split.** Vožnja Mostar - Split traja sedaj 12 ur (Mo-star - Metković z železnico, od tu do Splita s parobrodom). Sedaj bodo privatni

Damam

so zopet na izbiro izgotovljene naj-novješe promenadne tolete. Modni atelje M. Šarc, Ljubljana Kongresni trg 4-I.

coskih komediografov Fiersa in Croiseta »Novo gospodo«.

Laskava ocena zadnje kreative Ju-lija Betetta v zagrebškem tisku. Kakor smo že poročali, je gostoval prošle dni v Zagrebu član ljubljanske opere basist go-spod Betetto. Pel je vlogo starca Pimena v Musorgskega operi »Boris Godunov«. Vsi zagrebški listi hvalijo na moč to Betetto-vo kreacijo in »Riječ« celo svetuje gledal-ški upravi, naj angažira tega napuljar-nejšega slovenskega opernega umetnika za prihodnjo sezono v Zagrebu.

Nova opera Richarda Straussa. Du-najski listi poročajo, da dela skladatelj Ri-chard Strauss že delj časa na novi operi, ki se bo imenovala »Helena«. Libretto je pri-krjožil kompnist po pesniku Hofmanns-thalu.

Z dunajskega gledališkega življenja. V Državni operi je na sporedu: Fidelio, Afri-čanka, Carmen, Bajazzo, Gianni Schicchi ter Tristan in Izolda. — V Bughtheatru igrajo Ibsenovaga »Peera Gynta«, komedijo »Idealni soprog« in dramo »Beatričin paj-čolan«. — V Raimundovem gledališču go-stuje Tajrov ansambel komornega gledali-šča iz Moskve. Poleg tega je na sporedu Wildeova »Saloma« ter Shawova »Sveta Ivanca«. Reinhardtovo gledališče v Josef-stadtu ima na sporedu: Shawovo »Družbo« in Werliovo tragedijo »Juarez in Maksimi-lijan«.

Grozote svetovne vojne ? Sarajevski atentati

podjetniki vzpostavili avtomobilsko zvezo in bo mogoče iz Splita priti v Mostar v necelih štirih urah.

*** Požar v Tomačevem.** V Tomačevem pri Ljubljani je pogorelo predčerašnjim okoli 10. ponoči eno najlepših tamošnjih go-spodarskih poslopij, last posestnika Antona Mavca, po domače Aleksandra. Poslopje je bilo zgrajeno po velikem požaru leta 1912. Požar se je širil s tako naglico, da so ko-palji rešili živino; popolnoma pa so uničeni gospodarski stroji. Kako je nastal požar, ni znano. Domneva pa se, da je ogenj podtak-nil neznan postopač, ki se je kitil po To-mačevem in nadležoval domačine. Nekateri so ga videli, da je v mraku hodil okolo Mavčeve hiše.

*** Hude nevihte** so razsajale večeraj popl-dne in zvečer po vsej Sloveniji in kakor nam poročajo, tudi daleč okrog po ostali Srednji Evropi. Lokalne in medkrajevne te-lefonske zveze so bile ponovno prekinjene, huših nesreč — vsaj po doseadanjih poroč-ilih — ni bilo. Tudi za danes vremenski preroči še ne obetajo znatnega zboljšanja, upajmo pa, da se to pot enkrat zmotijo v svojem pesimizmu, kakor se tolikrat v svo-jem optimizmu.

*** Strela udarila v cerkveni zvonik.** Ka-kor drugod v Sloveniji je prošle ponedeljek tudi v okolici Rakitine razsajala silna nevihta. Iz temnih oblakov se je v'ila ploha, po-mešana z debelo točo. Okoli 4. popoldne je udarila strela v cerkveni zvonik, čegar stre-ho je preklala na dveje. V cerkvi so se v kritičnem trenutku mudili župnik, organist in nekoliko drugih ljudi. Vsi so bili silno pre-plašeni in deloma tudi omamljeni, vendar ni bilo huših posledic. Del stolpne stree je padel na bližnjo mrtvašnico, ki je precej poškodovana. Toča je pobila poljske prideleke in tudi našli je napravil znatno škodo.

*** Bežnja življenja slit.** V Javorju nad Poljanami so našli te dni v gozdu obešene staroga berača. Iz knjižice, ki jo je imel pri sebi, se je ugotovilo, da je obeše-nek Valentin Kmetič, rodom iz Grada pri Cerkljah. Bil je star in bolhen mož. Da se umakne bedi, je šel prostovoljno v smrt.

*** Zanimiv proces v Sarajevu.** V Saraje-vu se je predčerašnjim nadaljevala glav-na obravnava proti bivšemu poktnemu di-rektorju Stjepanu Dekaniću zaradi znane afo-re s pisemskimi znamkami. Na vprašanje, je-li prizna, da je kriv, je obtoženec odgovoril: »Nič najmanj«. Pravi, da je iz skupila za škartirane avstrijske znamke na-bavil pohištvo za pisarno, ki je ostalo v poštнем uradu. Obravnava — pravi obto-ženec — bo pokazala, da obtožba ni uteme-ljena. Znanet del škartiranih znamk so prej-eli dr. Mehmed Spaho, policijski ravnatelj Leskovic in drug. Obravnava se še nada-ljuje.

Največji aktualni film
Kapitan Scotta
smrtno potovanje na
južni tečaj
predvaja od danes, 19. t. m. naprej
Kino „Ideal“

Udeležence veterinarskega kongresa opozarjamo na nocojšnjo operno predstavo, ki se začne ob pol 8. uri zvečer. Upripori se Leoncavallova opera »Glumači« in Bloud-ka komična opera »V vodnjaku«. Pred-prodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi

Novo poslopje Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo v kratkem dovršeno ter se urad že letošnje jesen preseli v lastni dom ob Miklošičevi cesti. V novem uradnem poslopiju bo na-stanjen tudi ambulantijski na najmodernejši način opremljen. Upravni troški zavoda bodo sicer momentano nekoliko narasli, zato pa bo delavstvo in nameščenstvo od njego-vega ambulantijskega imelo tem več koristi. O ureditvi ambulantijske bomo svojedobno ob-širneje poročali.

Udeležence veterinarskega kongresa opozarjamo na nocojšnjo operno predstavo, ki se začne ob pol 8. uri zvečer. Upripori se Leoncavallova opera »Glumači« in Bloud-ka komična opera »V vodnjaku«. Pred-prodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi

Novo poslopje Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo v kratkem dovršeno ter se urad že letošnje jesen preseli v lastni dom ob Miklošičevi cesti. V novem uradnem poslopiju bo na-stanjen tudi ambulantijski na najmodernejši način opremljen. Upravni troški zavoda bodo sicer momentano nekoliko narasli, zato pa bo delavstvo in nameščenstvo od njego-vega ambulantijskega imelo tem več koristi. O ureditvi ambulantijske bomo svojedobno ob-širneje poročali.

Norčevanje iz vere. Prejeli smo: V kapelici na Emsonki cesti se vrše že več večerov cerkvene pobožnosti, ki jih oprav-lja neki M., baje trgovski potnik, ki je zelo pobožen in veren, toda v njegovi glavi ni vse v redu. Najprej opravi nekaj molitev, nato pa zbere par otrok in deklet in začne se petje, ki pa je vse prej nego ubrano. ta-ko da se ljudje ali smejijo ali pa zgražajo. Nič nimamo proti pobožnosti sami, toda vr-šiti bi jo moral duhovnik, ne pa g. M., ki s svojim petjem daje povod, da se v kapelici smeje, vpilje, zbijajo šale in druge neum-nosti. — Krakovčani.

Najnovješe bluze birmanske in druge oblike priporoča Kristofič - Bučar. 162

V društvu »Soča« se vrši letos IV. občni zbor v salonu pri »Levu«. In sicer v četrtek dne 25. junija z obiljnim dnevnm redom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vabljeni so vsi člani društva.

Ženska sekcija Orfune Vič - Glince ima sestanek v soboto dne 20. junija ob 20. uri zvečer v gostilni Slamč na Viču. Ude-ležba za vse članice obvezna. 1304

Akademija »Preprodočeva« social-no-političnega seminarja je predložena vsled ovir na soboto dne 20. junija ob 20. uri.

Umrlj v Ljubljani. Včeraj so bili pri-javljeni sledeči smrtni slučaj: Marjeta Krus, zasebnica, 73 let. — Peter Malnarčič, stroški pomočnik, 21 let. — Ana Toni, ko-vaveča žena, 34 let. — Anton Zor, vrtnar, 21 let. — Alojzij Koprivec, bivši čevljar, hi-ratelj, 34 let.

Poskušen vlom. V noči na 16. junija je poskušal nepoznan svedrovec vlomiti s pomočjo malega železnega drogiča v zapr-to mesarsko stojnico Ivana Cuzaka ter Ma-

tije Hama v Šoiskem drevoredu. Pokvaril je ključavnice, namen pa se mu ni posrečil, ker je bil bržkone prepojen ter je moral oditi to pot brez plana.

Izlet v Gornji Grad. Umetnostno-zgo-dovinsko društvo priredi za omejeno šte-vilo članov v nedeljo dne 28. junija izlet v Novo Šteto, Gornji Grad in k Sv. Franči-šku pod vodstvom emgr. V. Steške. Sesta-nek pri ugodnem vremenu ob 5.30 pred železniškim prelazom na Dumajski cesti. Pri-spevek za prevoz 30 Din za osebo. Obvez-ne prijave sprejema tajnik ob delavnikih od 11. do 12. ure najkasneje do 25. junija v semnarju za umetnostno zgodovino, uni-verza.

Policijske prijave. Od srede na četr-tek so bili prijavljeni policiji sledeči slu-čaji: 2 tatvine, 1 poskušen vlom, 1 izsleditev bivališča, 1 poškodba tuje lastnine, 16 pre-stopkov prekoračenja policijske ure in 2 pre-stopka obrtnega reda. Aretacij je bilo izvr-šenih 6 in sicer: 1 radi pobege, 1 radi tat-vine, 2 radi homoseksualnega čina in 2 ra-di vlačuganja.

Na trgu prišla žeparica. Tatvine na trgu so postale zadnje čase zopet pogoste. Mariji Klepac, stanujoči na Zrinskih cesti je nepoznan uzmovič 16. junija dopol-dne izmaknil iz ročne torbice, katero je pre-je v gneči odprl 1000-dinarski bankovec in brez sledu izgubil. V sredo dopoldne pa se je vendarle posrečilo priti eno izmed že-znanih tatic, 45-letno Romano Janež in sicer ravno v trenutku, ko je hotela ukrasti list-nico z 180 Din neki nakupovalki živil. Bila je spravljena takoj v policijski zapor. Na trgu sta se nadalje našli še dve denarnici in sicer ena rumena damska ter črna z več predalci z vsebino nekaj kronic in nekakim plošnatim ključem. Odvrgel ju je bržkone tudi žepar, ko je preje pobral večji denar. Okradene stranke naj se v svrhu zaslišanja zglaše na policiji.

Iz Maribora

Osebna vest. Za definitivnega profes-orja na državni realki v Mariboru je ime-novan g. Ivan Fava, ki je zadobil s tem ju-goslovensko državljanstvo.

Nevihta. Sinoči okrog 7. ure se je po-javila nad mestom nevihta z bliskanjem in močnim grmenjem. Lilo je kot iz škafe. V splošno začudenje pa Falska elektrarna to pot ni šla počivati, pač pa se je kujala ne-kaj časa jutraj vsled nevihte, ki je razsajala prejšnjo noč.

Nabori so se vršili zadnje tri dni na vrtu Gambirnovo dvorane. Ves čas je od-mevalo po mestu veselo prepevanje. Sicer običajnih surovosti in pljancev to pot ni bi-lo opaziti pač pa so hodili fantje zelo okra-šeni v skupinah s harmoniko po mestu.

Renoviranje gledališča. Mestna obči-na je končno vendarle sklenila očistiti raz-drapano gledališče in so včeraj začeli z be-ljenjem zunanjih sten. Javnost iskreno po-zdravlja ta estetični čut mestnih očetov in je le še želeli, da dobi poslopje tudi svoje-ga pravega gospodarja, ki bo energično vz-drževal red v Talijinem hramu. Predvsem bo treba tudi zabraniti poulično plakaštra-vo po gledališkem zidovju. Do sedaj so svo-bodno lepili najgrše lepake po oknih, vratih in zidovju gledališča več metrov široko, ka-kor se je vsakomur zljubilo, ker je mestni stavbni urad poslopje absolutno zanemarjal.

O odpušcanju nepotrebnih tučev iz naših podjetij smo izvedeli prav zanimive stvari. Javnost se je že dolgo čudila, kako da kljub strogim odredbam ministrstva za socialno politiko in zakona o zaščiti delav-cov ni mogoče v tej stvari nič doseči. In-spekcija dela se je izgovarjala na minist-rstvo. Končno je moral veliki župan odrediti na več krajih ponovno strogo revizijo tujih nastavljenecv. — Sedaj smo dobili nekaj vpogleda za kulise. Razni nemški gospodje se hvalijo, da se jim nič zgodi! ne more, češ pri mariborski inspekcijski delu je urad-nik, ki se peča s kupčijo in posredovanjem prodaje premoaga industrijam, v prvi vrsti nemškimi, ki imajo zaposlene inozemske de-lavce in uradnike in se zato zanašajo, da jim inspekcijski dela ne bo delala nobenih težkoč... Tako so mnogi nemški inozemci nemoteni na svojih mestih. Če, ki so na-stavljene pri podjetjih, ki ne kupujejo tega premoaga, so hoteli kar čez noč izgnati! Upa-mo, da bo veliki župan odredil strogo pre-iskavo in inspekcijsko dela izčistil.

Milo za drago. Lani je »Slovenec« ponovno neutemeljeno in grdo napadal ne-kega sodnika radi dozdevnega sodelovanja pri »Jurju«. Mi bi se lahko sedaj za to pri-jaznost »Slovencu« revanžirali s tem, da bi po zaslugi komentiralj vneto sodništvu klerikalnega sodnika in Orlika pri »Sloven-cu«, posebno glede poročil iz sodišča. Ker pa je ta gospod pravkar imenovan v Brež-ice, se bodo kmalu ojačili »Slovenčevi« do-pisi iz Brežice.

Iz Celja

Ljudsko vsučilišče v Celju. V pon-deljek se je vršilo zadnje predavanje, pre-daval je g. inženjer Ahlik o raznih elektri-čnih napravah. Predavanje je polnaslaval nad 100 sklopiščnih slik, poslušalci so z ve-likim zanimanjem in užitkom sledili izva-ljanjem g. predavatelja. Občni zbor Ljud-skega vsučilišča se vrši v ponedeljek dne 22. junija ob 8. uri zvečer v risalnici dešne meščanske šole.

Apel Celju ali klerikalna hinavščina! »Slovenec« je zapel lepo pesem Sportnemu klubu v Celju in njegovemu častnemu ča-su. Ali pri tej častiti družbi ne gre brez hinavščine. Sport za nas ni politikum. Ugo-toviti pa moramo povsem odkrito, da je »Slovenčev« očitek mestnim očetom pre-splošen. Častiti »Slovenec« ga naj naslovi na svoje mestne očete, ki so doslej v druž-bi s socialdemokrati v starem obč. svetu vsakokrat z odhodom od sej pokopali pred-rog, ki ga je stavila napredna večina. Nj-hov boj proti ureditvi športnega prostora v Celju je šel tako daleč, da so gg. od SLS bili odločeni raje razbiti obč. svet, nego privoliti v ureditev športnega prostora v

smislu predlogov S. K. Celje. Le vprašajte svoje klerikalne voditelje gg. Janiča in dr. Ogrizeka v obč. svetu in berite njima lev-tje in ne tistim, ki so storiili svojo dolžnost, šajo pa nobenega dobička, ampak občutno izgubo, ki jo bo treba kriti z bodočim do-bičkom. Zenkrat se ni gotovo, kdaj bo mo-gla družba izplačevati delničarjem divi-dendo.

Abiturijentski večer prirede abiturien-tenti celjske realne gimnazije v ponedeljek dne 22. junija ob 8. uri zvečer v veliki dvo-rani Narodnega doma. Prijatelji mladine do-brodošili!

Mednarodno poučno potovanje zdrav-nikov. V svrhu proučavanja higijenskih ustanov pride dne 30. junija okrog 20 zdrav-nikov, ki zastopajo razne narode in države, v Celje, da si ogledajo tuk. socialno - higij-enske zavode (Protituberkulozni dispanzer, venerološki ambulatorij, Pasteurjev zavod, bakteriološko stanico in javno bolnico celjs-ko). Prepotovali so vsjo Jugoslavijo, v Slo-veniji obiščejo samo Rogaško Slatino, celjs-ke zavode, TopoŠlco, Dobro, Ljubljano in Bled, odkoder odpotujejo v Trst. V Celju bodo nastajali v Celjskem domu.

Dva tatovini v vionlika prijela. V so-boto dne 13. junija je policija v hotelu »Pri pošti« aretirala nekoga Gašperja Pepevnika ki je zadnje čase izvršil celo vrsto drznih tatvin po Celju. V noči od torka na sredo pa je bil aretiran drugi soroden piček, ki je zadnje dni izvršil tudi več drznih tatvin, doma je nekje od Leobna iz Avstrije. Po bišah je prošil mlodarov, najljubši so mu bili stanovalci v pritličjih. Za darove se je izkazal hvaležnega s tem, da je nato obiskal stanovanja dotičnih dobrotnikov in jim pobral, kar je primernega našel. Policiji je po napornem prizadevanju uspešlo, da je pri-jela nevarnega tatu. Morda bo sedaj v Celju mir. Previdnost pa je potrebna seveda še vedno.

Iz Trbovelj

Učinek preveč zaužitega alkohola. Ko je šel Ignacij Klenovšek, rudar, s Posettja iz gostilne pri Rotarju, je prišel v vinjenem stanju klicati na korajžjo in izzivati v naj-bolj peštrih izrazih trojico tovarišev, s ka-terimi se je srečal in so bili prav tako že-mero židane volje. Učinek ni izostal, ker so se vsi trije: Vinko Maleza, Jožef Pušnik in Franc Klobčič spravili nanj in ga pošte-no premakstili, tako da so ga morali od-nesti v bolnico. Klenovšek je bil namreč ranjen z nožem na levo stran lica in na hrbet. Vse to se je zgodilo okoli 11. zve-čer. Kako je prišlo do telesne poškodbe, se nobeden izmed navedenih ne ve spominjati.

Kaj vse napravi staro sovražstvo. Oko-li 4. popoldne se je napotila Franciška Stritarjeva, rudarjeva žena, mimo hiše Ivana Podlogarja v Retju po svojega 13 let sta-rega sina, ki je šel po vodo in ga ni bilo nazaj. Tedaj ji je prišel nasproti 25letni Valentin Trinkaun in jo sunil v prsa, da se je opotekla, vse to zaradi starega so-vražstva, ki se bo sedaj obravnavalo pred sodiščem. Obenem pa se je spustil na nje-nega sina še Ivan Podlogar in ga oklofutal. Po izjavi napadenke se je to zgodilo zavo-ljivo tega, ker je bila pred sodiščem kot pri-je v zadevi Podlogarjeve žene, ki je bila obtožena nemoralnega vedenja.

Prispevek k higijenskim razmeram. Higijenske razmere so pri nas pod vsako kritiko, o čemer bomo še poročali. Za se-daj se omejujemo na najbolj kričeč slučaj, ki je predmet splošnega premlevanja. Vkljub temu, da je namreč pred leti po-sebna komisija dosegla, da so morali vsi prizadeti odstraniti svinjake izpred hiš in s tem tudi vsu nesnago, je v zadnjem ča-su postavl lastnik v Lokah št. 293 tik ceste, takorekoč na križišču, za silo zbit svinjak, v katerem sta dva prečiča in razširjata nez-nosnen smrad. Pozivamo kompetentne fak-torzje, naj energično posežejo vmes in na-pravijo red! Poprej sta imela svinjak prav tu dva rudarja, Cerkl in Lebar, na sta ga morala odstraniti. Zato pa tudi iz tega vzroka enaka pravica za vse!

Iz Primorja

Smrtna kosa. V Sežani na Krasu je umr-la v 48. letu svojega življenja g. Marija Pirjevce, roj. Mislej. Pokojnica zapušča soproga in 3 otroke. N. v. m. p.

Izd občinskih volitev v nekaterih slo-venskih občinah. V Cerknem na Goriškem je bil v nedeljo 14. junija izvoljen z malimi izpremembami isti občinski svet, katerega je oblast zadnjič razpustila. V Čepovanu je zmagal slovenski gospodarski blok, manjši-no so dobili komunisti, dočim so slovenski fašisti, ki štejejo cele tri osebe in med ka-terimi se nahaja veliki župan Anton Pod-gornik, ostali neopaženi. V Sv. Križu je od-nesla zmago slovenska gospodarska lista. Slovenski fašisti Medvedček, Sulič in Jer-šik so pogoreli.

Izlet gorških turistov. Goriški turisti odojode v soboto dne 20. t. m. na izlet na Goljake. Kosili bodo na Lokvah, ob 3. po-poldne pa odojode iz Loke v Gorico.

Nesreča v tovarni olja. 19letni dijak Ka-rol Slavec, doma iz Doline, je prišel v to-varni olja v Zavljah pri Trstu z desno roko v stiskalnico za stiskanje oljnatih semen-ter je zadobil večjo rano. Zateči se je mo-ral po pomoč v tržaško mestno bolnišnico.

Razstavo k sklepu šolskega leta. V nedeljo 21. in v ponedeljek 22. t. m. bo v tr-boveljski šoli razstava risb in ženskih roč-nih del, ki jih je izgotovila mladina, deklj-

Iz življenja in sveta

Železniška katastrofa v Ameriki

Orkanj so v Ameriki vsakdanji pojav. Ameriške železnice, ki vozijo na mnogih mestih po ravnem ozemlju, so le redkokdaj zaščiteni pred viharji. Zato se večkrat pripeti da se vlak prevrne radi močne burje.

Te dni se je pripetila med Chicagom in Rockportom v ameriški državi New Jersey velika železniška katastrofa. Ekspresni vlak, prihajajoč iz Chicaga, je vrgel orkan pri Rockportu s tira, da se je razbil. V vlakcu se je vozilo okoli 200 nemških potnikov, ki so pod vodstvom neke potovalne pisarne iz New Yorka potovali iz Chicaga, da se vkrcajo na prekooceanska parnika «Republik» in «Stuttgart» ter se odpeljejo v Bremen. Posledice nesreče so bile strašne. Vagoni so začeli goreti in mnogo ljudi je našlo v ognju smrt, še več pa jih je bilo težko ranjenih.

Pomotoma se je poročalo v prvem trenutku da je nastala nesreča vsled nepravilno postavljenih kretnic. Katastrofo pa je povzročila nepričakovana vremenska izprememba, ki je razrahljala tračnice.

Na mesto nesreče so prišle zdravniške ambulance, ki so naštele 48 mrtvih in 80 težko ranjenih, med njimi sedem železničarjev. Velika večina ponesrečenecv je Nemcev, ki žive v Ameriki ter so potovali v domovino, da prisostvujejo nemškim svečanostim v Porenu.

Boksar in filmski igralec

Obisk pri Jacku Dempseyu.

Svetovni prvak v boksu Jack Dempsey se je v poslednjem času posvetil tudi filmu, ki je že takoj spočetka globoko posegel v njegovo življenje: pri filmu se je namreč Dempsey seznanil s kinoigralko Estelle Taylor, ki mu je postala življenska družica. Z njo se je napotil na poročno potovanje v Evropo. Povsod, kjer se je pokazal, je bil predmet splošne pozornosti, in hočeš, nočeš je moral biti na uslugo sitnim, povsod pričujočim novinarjem. Dunajski «Journal» je prinesel o sestanku svojega berlinskega dopisnika s slovitim bokсарjem poročilo, iz katerega povzemamo pričujoče vrstice.

«How do you do?» me je nagovoril Dempsey in mi prijazno stisnil roko.

Nikdar ne bom pozabil tiska njegove roke. Še danes me zaboli, če se le spomnim nanj. Vendar sem si čez par minut toliko opomogel, da sem mu s stisnjenim glasom odzdravil in mu zvedavo pogledal v obraz. V prvi vrsti me je seveda zanimal njegov nos, slavni Dempseyev nos, o katerem so ameriški listi pisali ne dosti manj kakor o svetovni vojni. Dempseyev nos je namreč umeten. Original je precej trpel vsled težkega poklica in boksar si ga je dal restavrirati — ženi in filmu na ljubo.

Čital sem nekje, da je novi Dempseyev nos rimski. Resnici na ljubo moram to časopisno vest odločno zanikati, obenem pa odkrito priznam, da ima Dempsey zelo lep nos. Sploh je Jack dosti lepši in čednejši, in vsaj tako lep kakor povprečno njegovi sedanjí stanovski tovariši.

Dempsey se je namreč skoraj popolnoma posvetil filmu. Ne morda, da bi bil boksanje docela opustil. Nasprotno! Še vedno marljivo trenira vsak dan, deloma javno, kar mu donaja težke denarce, deloma zasebno, kar ga stane istotako težke novce. Bodoči boj za šampionstvo sveta je seveda še daleč, in tako ima Dempsey časa dovolj za film. V zadnjih treh letih je nastopil in enajstih filmih; prvi so bili sicer še manjšega obsega, zadnjič pa je igral že v petdejanskem filmu. Vprašal sem ga, če tudi v filmu kaj boksa. Ponosno mi je odvrnil, da ne, saj pa tudi ni šel k filmu zato, da bi kazal svoje boksarске zmožnosti, za to je arena.

Njegova partnerica v filmu je Estelle Taylor, njegova žena. Baš ko sva se o njej pogovarjala, je vstopila v sobo.

Estelle je ljubka in očarljiva žena veselih, temnih oči in prijaznega obraza. «Mene poznajo ljudje le, ker sem Jackova žena,» mi je dejala skromno. Seveda sem protestiral, a se ni dala prepričati. Mož se ji je muzal.

Vprašal sem ga, da li ima kake načrte za bodočnost v pogledu filma. Odvrnil mi je, da o tem še ni premišljeval. Gotovo je le, da bosta igrala skupno z ežno. Kje? Toda ni vedel določno. «Začasno sva oba brez angažmana. Najlepše bi mi bilo, poskusiti v Nemčiji.»

Da bi ni bilo zgolj vlnodostna fraza, je dokazal Dempsey v naslednjih besedah, iz katerih je bilo jasno razvidno, da misli boksarški šampion s filmom povsem resno. Dempsey je o filmu očividno mnogo razmišljal. Mehaniziranje ameriške filmske produkcije ni po njegovem okusu, in zato je zelo radoveden, kakšen utis bodo napravili nanj nemški filmi, o katerih je že v Ameriki čul, da so baje prvovrstni.

Ker je v tem vstopil natak za zajtrkom, sem vstal in se poslovil od Dempseyja in njegove žene. Obta sta mi ostala v najboljšem spominu.

Čudno vreme

Vse kaže, da je že dobro leto, odkar je prišlo vreme po vsem svetu iz svojega doseganja reda. Pri nas je bila zima neobičajno mila, kot je ljudje že več desetletij ne pomnijo, drugod pa tako huda, kakor že mnogo let ne. Na eni strani je torej premila, na drugi pa prehuda. V raznih krajih Evrope, zlasti v Nemčiji, Holandiji, Belgiji, Angliji in Franciji, je bilo zadnje zimo več silnih viharjev in snežnih metežev, ki so dosegli nadnormalno ljutost. Predvsem je bila letos prizadeta Amerika, ki je imela menda šest ali sedem serij strašnih snežnih viharjev, ki so napravili milijonsko škodo in zahtevali na stotine žrtev. Pri tem niti ne omenjamo dveh vrtincastih viharjev, tornadov, v nekaterih državah Severne Amerike, ki imata sama več tisoč žrtev na vesti.

Komaj je minula zima, že je zopet pokazalo vreme, da je prišlo iz reda. Pri nas sicer ne toliko, ker imamo skoraj popolnoma normalno pomlad, oziroma poletje. Toda v Severni Ameriki se je po izredno hudem mrazu in nenavadnih snežnih zametih pojavila naenkrat naravnost tropična vročina, ki je zopet nekaj nenavadnega. Že dobrih 14 dni je v nekaterih državah severoameriške Unije tako vroče, da ljudje čez dan niti delati ne morejo. Zato so vse trgovine in uradi zaprti in poslušajo le zgodaj zjutraj in pozno zvečer ter preko dela noči.

Ker pa je vreme sedaj navajeno ekstremov, se je zopet malo pošalilo v Ameriki. To šalo pa morajo ljudje drago plačati. V srednjih zapadnih državah so se po silni vročini nenadoma pojavile strašne nevihte z občutnim mrazom. Najbolj sta prizadeti državi Minnesota in Iowa. Stvarno škodo cenijo nad milijardo dolarjev. Nevihte in viharji so zahtevali več žrtev. V Texasu je udarila strela v šolo in ubila štiri otroke, 15 pa hudo ranila. Na raznih krajih lije že več dni kot iz škafa, tako da so cele pokrajine pod vodo. Porušenih je že mnogo hiš, vsled česar je kakih 500 ljudi brez strehe. Vsa polja so pod vodo in žetev je ponekod uničena. Viharji so napravili velikansko škodo na nasadih.

Kot v zasmeh je pritisnila v vzhodnih državah Unije istočasno še hujša vročina, kot je že sedaj vladala. V New Yorku znaša v dopoldanskih urah vročina v senci 33 stopinj Celzija. Splošno računajo, da se pripravlja nov vročinski val. V New Yorku je bilo samo v ponedeljek mnogo slučajev solnčarice, nekaj celo s smrtnim izidom.

Ce se sme vreme šaliti v Ameriki, zakaj se ne bi tudi v Evropi? Povedali smo že, da je zavladala v nekaterih krajih severne in zapadne Evrope naravnost afrikanska vročina. V Berlinu je začelo manjkati vode, v Parizu se skoraj nihče ne upa na cesto, ker mu je težko dihati. Zadnje dni pa se je vre-

me nenadoma ohladilo in zapihal je hladen veter, ki je narastel v silne viharje s strašnimi nalivi. V raznih krajih v Alpah je divjalo nenavadno močno neurje in je lilo z neba, kot bi bile odprte zatvornice. V hipu so bila vsa polja pod vodo. Hudourniki so silno narastli in odnesli mostove, pa tudi cele ceste in druge naprave. Deloma je poškodovana tudi železnica. Škodo cenijo na več milijonov zlatih kron. Doslej še ni poročil o smrtnih nesrečah.

Pa ne samo v Avstriji, tudi v Nemčiji je nastopil nepričakovan preokret v vremenu. V raznih krajih dežuje kot za stavo. V Berlinu imajo zopet dovolj vode, ki jo je že občutno primanjkovalo in se je bilo bati hudih posledic. Toda ni ostalo samo pri dežju. Na Krkonoših in drugih višjih gorah je celo zapadel sneg, ki sega precej globoko v doline. Povsod je toplomer zelo padel. Vremenska poročila vele, da bo ponekod še hujša vročina, v drugih pa je pričakovati nadaljnje padanje topline.

Največji aktualni film
Kapitan Scotta
smrtno potovanje na južni tečaj
predvaja od danes, 19. t. m. na preji
Kino „Ideal“

Invultacija?

V Parizu se je pred tednom zgodil zločin, ki sicer ni osamel v kronikah zločinov milijonskega mesta, a je zbog čudnih in nenavadnih okolnosti vzbudil precejšnjo pozornost v javnosti.

78letni Gustave Deiss je živl dan za dnem, leto za letom monotonno življenje samotnega starca. Vsak dan okoli pol dvanajste je odšel z doma, ki ga sicer ni ves dan ostavil, v bližnji restavrant na obed. Domače posle mu je opravljala hišnica.

Prošli petek se je Deiss baš odpravil z doma kot običajno, ko se oglašil hišni zvonec. Deiss odpre vrata in pred njim se pojavi neka ženska, ki je ni na prvi pogled spoznal. V vsaki roki je imel po en kovčec.

«Dobro jutro, stric», ga je pozdravila. «Prišla sem iz Alžira in hotela sem te z nenapovedanim prihodom iznenaditi.» Bila je v resnici njegova nečakinja Georgette Weiss, rojena v Parizu leta 1884, ki živi stalno v Alžiru z Rusom Ivanom Šabalinom.

Na stričevu povabilo je Georgette Weiss vstopila v njegovo sobo. Hišnica je kake četrte ure silšala, kako sta se veselo pogovarjala, potem pa je nenadoma začela strel iz revolverja in nato še štiri po vrsti. Takoj po izpaljenih strelah je skušala Weissova pobegniti, toda na hodniku jo je prestrela hišnica, ki so jo strelji privabili iz njene sobe. Poklicala je takoj stražnike in ti so morilko odvedli na bližnji policijski komisariat.

Medtem so sosedje vdrli v Deissovo stanovanje in našli starca zlekjenega na tleh v jedilnici. Dobil je tri kroglice, ki so ga pogodile v srce; ostali dve kroglici sta razbili šipe v oknu in padle na ulico. Deiss je bil mrtev.

Policijski komisar je Georgette Weiss zaslišal. Morilka je izjavila, da je strica usmrtila zato, ker jo je neprestano zasledoval. Dejala je, da jo je «invultirala». Ubila ga je, ker se je hotela iznebiti enkrat za vselej stahotnega vpliva, ki ga je izvajal nad njo. Svoje ga dejanja se ne kesa.

Pariški komisarij so sicer vajeni različnih več ali manj verjetnih izpovedb, ali ta se je zaslišujočemu uradniku zdelo malo predebela. Morda tudi ni razumel besedo «invultacija». Skratka, Weissini razlagi ni verjel, in zato je silil vanjo, naj mu pobiže razloži motive, ki so jo privedli do izvršitve strašnega zločina. Tekom zaslišanja se je izkazalo, da je stric Georgetti večkrat posodil denarja, to pot pa ji ni hotel izpolniti prošnje, ki se je njej zdelo povsem naravna in upravičena in zato ga je ustre-

lila. Revolver pa je kupila v Alžiru, predno se je vkrcala na ladjo.

Koncem zaslišanja komisar ni vedel, čemu naj verjame, in ker se mu je zdelo, da Georgettino duševno stanje ni kakor bi moralo biti, jo je oddal v opazovalnico, ki bo že dognala, koliko je «invultacija» ostavila na njej sledov.

× **Lastnega otroka žrtvoval komunizmu.** Vasilij Putjatin, risar mestnega stavbnega urada v Petrogradu, je umoril svojo 9letno hčer. Truplo otroka so našli na grobu komunističnega pokopališča, kjer je pokopan znan boljševiški voditelj. Putjatin je izjavil na policiji, da je žrtvoval svojo hčer komunistični državi, ker je vedno zahajala v cerkev. Svojemu otroku je vedno zabijaval, da ne sme moliti in tudi ne hoditi v cerkev, in jo je zato zapiral ob nedeljah in praznikih v sobo. Otok pa je bil tako pobožen, kakor pravi pregoreči boljševik, vsled nepačne vzgoje, da je klečal pred podobno svet nika, ki ga je skrival pod blazino. Sodni zdravnik so preiskali morilca in izjavili, da je popolnoma odgovoren za svoj čin.

× **Lepa Rembrandtova slika.** Trgovec z umetninami sir Duveen v Londonu je kupil sedaj Rembrandtova sliko, ki so jo pred

kratkim odkrili. Gre za portret mojstra ssa mega. Trgovec jo je kupil za 50.000 funtov, to je približno 14 milijonov dinarjev. Slika, ki jo je odkril umetnik Reyce v Londonu, prekaša celo ono mojstrstvo Rembrandtovo, ki tudi predstavlja slikarja in se nahaja že dobro stoletje v draždanski galeriji.

× **Dirka jaht preko Tihga oceana.** Te dni je nastopilo v San Franciscu četvero jaht dirko v Tahiti sredi Tihga oceana. To je došlej največja dirka za jahtami. Računajo, da bodo ladjice prevozile 3665 milj (6780 kilometrov) dolgo pot v 19 dneh.

× **Žrtve alkohola v Ameriki.** Lani so bili izročeni v New Yorku v bolnišnico 302 moška in 71 žensk, ker so se zastupili z alkoholom. Leta 1920, v prvem letu prepovedi zavzivanja alkoholnih pijač v Zedinjenih državah, jih je bilo oddanih v bolnišnico le 122. Stevilo žrtev prepovedanega alkohola je torej vedno večje. Ker v Zedinjenih državah ne smejo ljudje piti opojnih pijač, so notorični pijanci s tem hudo prizadeti. Zato zavijajo vse, kar le količak diši po alkoholu. Pijejo razne šprite in druge stvari, ki niso namenjene za zavijanje, na them pa tudi alkoholne pijače, ki jih temni elementi vtihotaplajo in seveda ponarejajo, da bi imeli več dobička.

Po slovanskem svetu

Dr. Milada Pavlova

Nedavno smo objavili oceno velepomembne politično-historične knjige, ki jo je napisala češka zgodovinarica doktor Pavlova o delu Jugoslovenskega odbora. Dr. Pavlova se je medtem habilitirala na praški univerzi kot privatna docentinja za politično zgodovino. Njeno habilitacijsko predavanje je izzvalo splošno pozornost. Sploh spada doktor Pavlova med najodličnejše predstavnice mlade češke znanstvene generacije. Njeno posebno polje so raziskavanja najnovejše jugoslovenske politične zgodovine, pri katerih kaže docentinja Pavlova izredno razumevanje mentalitete našega naroda in naravnost fundamentalno poznavanje naših razvojnih tendenc. Dr. Pavlova zasluži v polni meri naslov zgodovinarke našega nacionalnega pokreta.

Pri našemo danes sliko mlade simpatične znanstvenice, ki bo gotovo obogatila poznavanje zgodovine našega naroda še za marsikatero zanimivo in važno delo.

Husov dan

Šesti julij, dan mučeniške smrti mištra Jana Husa, neustrašenega glasnika resnice in bojevnik za svobodo vesti, je bil spominski praznik češki, dokler nista Rim in habsburško nasilje izruvala Husovega imena iz misli ljudstva. Češki narod je hodil za Husom ter se povzpел pred 500 leti do največjega razmaha svojih sil, s Husovim imenom so spojene vse težnje po narodni in duševni svobodi.

Po vojni je postal dan Husove smrti zopet praznik vsega češkoslovanskega naroda. Letos je določila tudi Narodna skupščina z zakonom ta dan kot državni praznik.

Tako bi Husov dan ostal praznik, dokler bo živel češkoslovanski narod, ki je pokazal, da razume smisel svoje zgodovine v tistem duhu, ki preveva življenje

in delo njegovih vodilnih mož, kajti Žižka, Chelčický, Komenský, Palacky, Havlíček, Neruda, Smetana, Tyrš in Masaryk — ti vsi so vzrastli iz Husa kakor mogočne veje iz mogočnega debla.

Šesti julij — tako pravi češkoslovanski narod — mora biti dan ko si bodo izpraševali svojo vest, ali živl in napredujejo v Husovem duhu, ali združujejo s svojo vnanjo svobodo in samostojnostjo tudi notranjo, duševno svobodo, izvirajočo iz duha njihove zgodovine.

Iskati resnico, učiti se resnice, ljubiti resnico in braniti resnico, to so Husovi ideali, ki si jih je osvojil ves češkoslovanski narod.

Ruski pisatelji pod sovjeti

V. Veresajev, avtor znanih «Pisem iz japonske vojne» ter «Pisem okrajnega zdravnikarja» popisuje v moskovski «Pravdi» položaj ruskih pisateljev. Država vedno ponovno naglašja koristnost njihovega delovanja, obenem pa terja od pisateljev velikanske davke ter jih stavi v tem oziru v isto vrsto z zastopniki zasebnega kapitala. Pisatelji plačujejo v Rusiji večji davek nego ročni delavci in drugi nastavljenici ter spadajo v plačilni razred... bankirjev, dasi žive večinoma v črni revščini, kakor naglašajo na nekem mestu celo uradni podatki sovjetske vlade. Mnogo je takih, ki se po celih šest mesecev ne morejo preobleči, ker enostavno nimajo perila ter neprestano gladujejo. Malokdo menda ve, da mora imeti v sovjetski Rusiji vsak pisatelj obrtno dovoljenje, ker mu je sicer prepovedano pisati. Prinašamo vzorec takega dovoljenja za literarno obratovanje.

Tretja skupina.

Patent za obrt brez nastavljenih pomožnih moči v Moskvi, Velja 6 mesecev.

Obrtni davek 210 rubljev
Mestni davek 210
Pristojbine 4

Velja za državljana: Belousova Ivana Aleksandrovitš.

Ime obrti: pisateljstvo.
Ta pisatelj, znani prevajalec Tarasa Ševčenka, ki je nedavno obhajal štridesetletnico svojega delovanja, je vložil prošnjo na davčni urad. Prosil je, naj bi se mu davek odpustil ali vsaj znižal, ker ga enostavno ne more plačati. Utemeljil je svojo prošnjo s tem, da je že 40 let ruski pisatelj. Vlada je prošnjo zavrnila. Nato je mož izjavil, da ne bo več pisal, ker mu je ta «obrt» predraga.

Davčni uradnik je sprejel pisateljevo izjavo, toda ni vedel, če bo imel Belousov še naprej pravico kupovati črnilo in papir ko ne bo izvrševal več svoje pisateljske «obrti». Davčni inšpektor je bil usmiljenega srca. Poljasnil je prošnjo, da sme kupovati pisateljske potrebščine, če se zaveže, da ne bo pisal nič več za tisk, temveč bo obdržal vse napisano doma zase. To ni prazna šala, temveč kruta resnica.

Anekdota o Prevost-u d' Exiles

Slavno, prav za prav nepozabno je v francoskem leposlovju ime Prevost-a d'Exiles, pisatelja raznih romanov, med katerimi je najslavnejši in Slovencem najbolj znan «Manon Lescauts». Vsi njegovi spisi se odključujejo po izvirnosti, bujni domišljiji in izbornem slogu, samo da je v njih več žalostnih nego veselih slik. Da bi kdo takega moža šel med hudodelce, se zdi popolnoma nemogoče, zlasti ker ni nikjer zapisano, da bi bil stal kdaj pred sodiščem. Francoski dnevniki pa so pisali pred koncem osemnajstega stoletja tole anekdoto o njem.

Prevost d' Exiles, v poslednji polovici svojega življenja benediktinec Clugnyjskega reda, je nekoč večerjal z nekoliko svojimi najzaupnejšimi prijatelji. To je bil kroj ljudi, ki so imeli duha in znanje. Že precej časa se je pogovor sukali okoli literarnih in političnih novosti. Kar tako nehoti so prišli na vrsto tudi moralizirni stavki in nekdo od družbe je trdil: «Najpoštenjši mož ne more biti siguren, da ne bo moral kdaj umreti na morišču.»

«Le stopite drzno še korak naprej,» ga prekine Prevost, «smrt na morišču grozi seveda kralju in beraču, Sokratu in Cartonete-u,» toda tudi da morišča ni ali ne bo zaslužil, ne more noben poštenjak jamčiti.

Vsi so se na vse glas uprli tej trditvi. Prevost pa je trdil mirno svojo in ponovil stavke: «Tudi moji najpoštenjšega srca postane lahko vsled raznih okolnosti dovolj nesrečen, da zagreši zločin, za katerega določa zakon po vsej pravici smrt.»

Gostje so ga zavracali, ga prevpili in trdili, da je kaj takega nemogoče.

«Dobro, gospodje,» začne Prevost, ko ga je bilo zopet lahko čuti, z nasmeškom in pomislekom. «Dobro. Vi vsi ste moji prijatelji in računam na vaše molččnost. Pripravljen sem vam nekaj priznati, česar še nisem živi duši zapal. — Najprej pa vas moram nekaj vprašati. Ali me imate vsi za poštenega moža?»

Potrdili so vsi soglasno in iz dna srca.

«Zahvaljujem se vam in mislim, da sem to zaupanje zaslužil. Vendar pa imam eno največjih hudodelstev na svoji vesti. Ni dosti manjkalo, da ni-

sem zapadel najsramotonejši smrti, in gotovo je umrlo na tisoče in tisoče ljudi na morišču, ki so dosti manj zagrešili nego jaz. — Vidim, da smatrate vse to za šalo, in vendar v svojem življenju nisem govoril nikdar bolj resno nego sedaj.»

Sirme so se vsi spogledali. Nikdo mu ni mogel verjeti in vendar je njegov glas to veleval. Prosil so ga, naj jim razloži to uganko.

«To Vam storim. Kmalu po dokončanih šolskih naukih, ko še sam nisem vedel za kaj bi se bil odločil, sem se zaljubil v mlado deklo v sosesčini. Bila je približno moje starosti, ljubka, revna in čutna. Potezal sem se za njeno ljubezen in sem jo dosegel. Dobil sem kmalu vse, kar more deklo dati in kar si more ljubimec želeti. Najina nepremišljenost ni ostala dolgo brez posledic. Moja prisrčna mi je to jokaje odkrila, toda jaz sem bil nespometen dovolj, da sem se tega sporočila veselil, da sem se vedno bolj opojen od ljubezni se nisem ganil in sem prebil pri njej v njeni sobi skoraj po ves dan. Moji starši so prav takrat prav resno rinili vanje, naj si izbergem kak poklic. Toda jaz sem mislil z naslodo samo na svojo izvoljenko, na vse drugo pa s studom. V takih letih človek svojih neumnosti ne more dolgo skrivati. Moj oče je nekaj sumil. Polzvedoval je natančneje

in izvedel kmalu več. Zalezoval me je in odkril kmalu vse.

Moja ljubica je bila že v četrtem mesecu samodruha in jaz sem bil pravkar zopet pri njej, ko naju je zalotil in presenetil. Začel ji je vpričo mene zastaran kaznivoga razmerja z menoj najprejše očitati. Jaz sem spoštljivo molčal. Zmerjal jo je, da je ovira moji sreči, ona pa se je skušala skromno zagovarjati.

Prav to pa ga je razkačilo. Imel jo je za žensko, ki je za vsak denar na prodaj. Psoval jo je na vse načine, ona pa je samo bridko plakala. Toda njega solze niso omečile, tembolji pa mene. Zato sem se drznil zanjo govoriti. Zaman. Moj oče je postajal vedno bolj razburjen. Spozabil se je tako daleč, da jo je tepel. Ona je hotela objeti nekovo koleno, on pa jo je brcnil z nogo v trebuh, ona pa se je zgrudila v nezavestnih krčih na tla. Pri tem groznem pogledu sem izlubil vso preudarnost. Nič več nisem videl očeta, temveč morilca teza, kar mi je bilo nad vse dragoceno. Zagnal sem se vani, ga prijel in zagnal po stopnicah. In pri tem padcu se je tako smrtno ponesrečil, da je še tisti večer izdihnil. Bil je tako velikodušen, da me v zadnjih trenutkih ni ovidel. Ničče ga ni videl gori stopati, nikdo ni slišal najinega prepira, njegov padec so smatrali za naravno slučaj-

*) Antoine François, roj. 1697., umrl 1763.

*) Louis Dominique C. r. 1692, v Parizu je z veliko tolpo vzmerniral pariško okolico. L. 1721: prijet in usmrčen s kolesom.

Gospodarstvo

Likvidacija Centralne banke

Po zagrebških listih posnemamo:

Likvidacija Centralne banke za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu je začela stvarno že lansko jesen, ko so se s prenosom raznih terjatev poravnale njene obveze pri Hrvatski eskomptni banki in Prvi hrvatski štedionici. Začetkom letošnjega leta je šlo dalje s predajo družbenih podružnic Prvi hrvatski štedionici. Vse to se je izvršilo brez nasveta in odobrenja upravnega sveta, ki je bil šele te dni sklican na prvo sejo po osnovanju zavoda pred 16 meseci.

Odgovornost za poslovanje nosi vsakakor izključno le eksekutiva, ki v glavnem obstoja iz generalnih ravnanj Eskomptne banke in Prasthedionice, ki sta s tem do ostalih delničarjev prevzeli moralno jamstvo za poslovanje banke. Izgleda, da so imeli vsi člani eksekutive in njihovi namestniki dovolj posla s svojimi lastnimi velebankami in da niso imeli časa, da bi se posvetili brigi za drugi, tako rekoč konkurenčni zavod. In to je dovelo do likvidacije. Delničarji so zelo prizadeti in se baje pripravljajo, da bodo na občnem zboru, v soboto 20. t. m., zahtevali od vodstva podrobno pojasnitev o poslovanju zavoda. Vodstvo banke pa je že v naprej skrbelo za to, da teh neljubih vprašanj ne bo mnogo. Zato je občni zbor odreden za opoldne, ko se gotovo vsem mučijo kosilo.

Premogovnik 'Belokrajina'

Da ima Slovenija dovolj dobrega premoga, je znano tudi znanj meje naše kraljevine. Ni pa bilo širši zavestni naslednjem, da imamo v Sloveniji tudi premogovnik pri Črnomlju v Beli Krajini. Razen tega je v črnomljski okolici polno železne rude, barvne zemlje, boksita, kaolina, kremenca in še drugih rud, ki čakajo, da jih izrabimo. Ne manjka nam torej sirovina za uspešno delovanje raznih industrij, ki jih je pa treba večinoma šele ustanoviti.

Premogovnik na Kanižarici pri Črnomlju je že star. Že pred 70 leti so kopali premog v njem in ga porabili doma, pa tudi izvažali. Toda takrat še ni bilo dolenske železnice. Najbližji kolodvor je bil v Karlovcu, do kamor je približno 40 km. do Ljubljane pa celo 115. Že okoli leta 1850, so videli resni industrijci, da je okoli Črnomlja ugoden teren za razna podjetja, ki so navezana na premog. Zelo pripraven kraj je Gradac v Beli Krajini, kjer se nahajajo v njegovi okolici naravnost ogromna ležišča dobre železne rude. Istočasno so začeli takrat kopati rudo pri Gradacu in premog pri Črnomlju. Med obema krajema se je razvil živahen promet. V Gradacu samem so se ustanovili plavži in fužine, kjer so predelavali železno rudo. Skoraj trideset let so kopali premog pri Črnomlju in ga večinoma vozili v Gradac. Naselili so se marljivo delavci in podjetje je cvetelo. Ta tovarna je mnogo pripomogla Črnomlju do kasnejšega napredka in postanka sedeža raznih oblastev.

Toda polagoma je začela postajati zunanja konkurenca vedno opasnejša, in plavži in fužine so jele propadati. Pogasili so peči in ustavili delo v predelavnicah. S tem je odpadel tudi glavni odjemalec črnomljskega premoga, ki so ga kmalu prenehali kopati. Kasneje so kupili bivše tovarne in livarne v Gradacu Nemci, Alpinsko-montanska družba, z edinim namenom, da uniči podjetje in se tako znebi neljubega konkurenta. Da bi dvignila obrat in v Gradacu in Črnomlju, ji nikakor ni padlo na um. Delavci so se morali izseliti v druge kraje, mnogo preko morja v Ameriko. Tako je nekaj cvetoča rudarska industrija v Beli Krajini propadla za več desetletij.

Po svetovni vojni, ko smo se osvobodili izpod avstrijskega jarma, ki nam ni dal dihati ne politično in tudi ne gospodarsko, se je začelo obračati na bolje. Povsod se je začela razvijati industrija in ustanovljati nova podjetja. Ker so dnevi našim šumam na Dolenskem in posebno v Beli Krajini šteje, ker jih tako neracionalno izsekavajo, se je bilo treba ozreti po drugih virih. Tedaj so se spomnili agilni možje na zapuščenem premogovniku na Kanižarici in jeli opozarjati nanj širšo javnost. Med njimi sem bili tudi jaz, ki sem objavil leta 1920, več člankov v gospodarskih listih. Opisal sem kraj in razmere in opozoril kapitaliste, naj bi se zanimali za stvar.

Uspeh ni izostal. Že naslednjega leta so začeli prihajati v Belo Krajino češki industrijci, ki so se na lastne oči uverili, da tiče v zemlji, niti ne tako globoko, bogati zakladi črnega diamanta. Že stari geologi so predvidevali, da je črnomljska kotlina zelo bogata na raznih rudninah, zlasti na kurlivu, ne samo kvalitativno, ampak tudi kvantitativno. Izračunali so, ob tedaj preskanih globočini plasti premoga, da bi ga sto let lahko izkopavali najmanj po petdeset vagonov na dan. Razširjenost plasti je po takratnih računih segala od Lahinja do Koipe.

Zainteresirani češki kapitalisti, dobivši potrebne podatke in mnenja strokovnjakov, so dne 9. julija 1921. ustanovili v Ljubljani novo premogokopno družbo z imenom 'Belokrajina'. Družba je osnovana kakor vse silne rudarske stroke v smislu zakona z dne 23. maja 1854. in se deli na 128 kuskov po deset deležev. Le nezaten del je domačega kapitala v tem podjetju.

Po polstoletnem prestanku so začeli sedaj zopet kopati na Kanižarici premog in ga izvažati drugam, kjer je zanj dovolj odjemalcev. Zanimivo je, da so meseca julija lanskega leta naletehi pri odkopavanju starega rova na leseno sesalico iz leta 1859, ki je še dobro ohranjena. Danes se vrši obrat v premogovniku z vsemi modernimi tehničnimi pripomočki in ne tako primitivno kot

svobodno. Danes ima glavno nalogo stroj, ki riže v zemljo in spravlja rudnino na dan.

Ko so se pred letom odprle prve jame, je ugotovila analiza 4093 kalorij pri črnomljskem premogu. Od tedaj se je začelo to kurivo naglo širiti po svetu. Vedno več odjemalcev se je začelo oglašati. Ko so naležali rov za 30 metrov globoko, so naletehi na trši in svetlejši premog. Analizirali so ga zopet in ugotovili v njem 52,88% ogljika, 5,40% vodika, 18% kisika, 0,87% žvepla in 1,96% pepela. Kurilna vrednost znaša po Dulongovi formuli 5093 kalorij, torej za celih 100 kalorij več kot pri prvotnem premogu. Ta premog vsebuje 15,19% bitumena.

Zopet par mesecev kasneje je napredoval rov za nadaljnjih deset metrov v globočino. Kvaliteta premoga je inženjerje naravnost iznenadila. Opažal se je popolnoma svetel premog, ki ni več podoben rjavemu, ampak ima že lastnosti črnega. Gorljivost je tako velika, da je bilo mogoče vzgati ta globoko v zemlji izkopani premog na prostem z navadno vžgalico. Zopet so dali ta novi premog preiskati in so ugotovili 19% bitumena, kar odgovarja 5641 kalorijam, torej veliko več kot pri prvotnem trboveljskem premogu.

Manjka še kapitala, da bi se mogle ustanoviti industrije, ki so navezane na prvovrstno kurivo v neposredni bližini. V največji bližini so ogromna ležišča izbornege boksita in drugih rudnin, kakor smo že preje omenili, ki jih bo treba izkristiliti. Kot prva industrija je že ustanovljena. Belokranjska apnenica, ki ne bi mogla obstojati brez dobrega premoga.

Zato opozarjamo še enkrat naše ljudi, ki imajo nekaj kapitala, naj se zainteresirajo za naše belokranjske rude in posebno črnomljski premog, da ne bo prepozno. Ker Belokranjci seveda ne premorejo zadostnih sredstev, preti nevarnost, da se naseli tuče, in ponovila se bo ista igra kakor v stari Avstriji, ko domačin ni bil gospodar na lastni zemlji.

A. Stalcer.

Tržna poročila

NOVOSADSKA BLAGOVNA BORZA. 18. junija. Notirale so: pšenica madžarska, par. Beograd, 15 vag., 465; turščica, baška, 3 vag., 185; banatska, 4 vag., 180; za julij, 30 vag., 195. — Tendenca nestalna.

Ljubljanski živalski sejem (18. junija.) Na večerajšnjem živalskem sejmu je bilo prav malo blaga. Kmetje imajo sedaj obilo dela na polju in zato niso mogli prignati dovolj živine na trg. Razen tega padajo tudi cene živemu blagu, vsled česar so producenti rezervirani. Zlasti so padle cene teletom, dočim so svinje nespremenjene. Povpraševanja je bilo nekaj za pitano živino, za ostalo blago pa ni zanimanja. Tendenca kaže še nadaljnje padanje cen. Notirali so za kg žive teže v dinarjih: voli; debeli 9 do 9,50, rejeni 8 — 8,50, za vprego 7 — 8; krave; rejene 6 — 7, klobasarice 3 — 4; junice; rejene 7 — 7,50; bikji; rejeni 7 do 7,25; teleta; debele 11 — 11,50, rejena 10,50 — 11; svinje; debele 13 — 13,50, šunkarice 11 — 12, zaklane 16,50 — 17, slaninice 16 — 16,50, plemenski prašiči 100 do 200 Din za komad.

Dunajska borza za kmetijske produkte (17. junija.) Notirajo vključno blagovnopremetni davek brez carine za 100 kg v silinji: pšenica: domača 51,50 — 52,50, madžarska s Potisa 54,50 — 55,50. Rosafé 53 do 53,50; rž: domača 46,50 — 47,50; ječmen: domači 36 — 42, češko-moravski 48 — 50; turščica: 29,50 — 30,50; oves: 42 — 43; moka: 84 — 86; seno 11 — 14,50; slama 6,80 — 10,50.

Natečaj senzalskih mest. Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje 4 senzalska mesta za blagovni oddelek (dva za lesno stroko, 2 za deželne pridelke, kolonialno in drugo blago) in 1 senzalsko mesto za elektni oddelek. Reflektanti morajo predložiti dokaze: a) o jugoslovenskem državljanstvu; b) o izpolnjenem 24. letu; c) o dosegani neoporečnosti; d) o svobodnem oskrbovanju lastne imovine; e) o dovršenih trgovskih študijah in večletni blagovni, od nosno bančni ali pa mešetarski praksi; f) o mešetarskem izpitu, opravljenem z dobrim uspehom; g) o znanju slovenskega in drugih jezikov in položiti ob event. imenovanju navedbo referenc naj se pošljejo do dne 2. julija 1925. tajništvo ljubljanske borze za blago in vrednote, Kongresni trg 9, I. nadstropje (Filharmonija).

Bilanca Dunavsko-savske - jadranske železnice (bivše Južne železnice) izkazuje za svoje drugo poslovno leto 1924. le prav majhen dobiček, namreč nekaj nad 11.000 zlatih frankov. Je to vseeno napredok, ako pomislimo, da je končalo prvo poslovno leto (1923.) z znatno izgubo, ki je znašala celih 357.712 zlatih frankov. Skoraj vse družbene proge so prevzele nasledstveno državo v upravo. Izjema je le z Madžarsko, kjer obratuje družba sama. Te proge znašajo okrog 500 kilometrov, ne donata — **Izplačilo kupona vojne škode.** Po zadnjih statističnih podatkih generalne direkcije državnih dolgov je bilo doslej izplačanih za kupone in dobičke obveznic Vojne škode 80 milijonov Din. Ostane torej še 20 milijonov, ki se bodo izplačali v enem ali dveh mesecih.

Kriza lesne industrije. Trgovinski glasnik prinaša zanimiv članek o nazadovanju lesne industrije, v katerem ugotavlja, da lesna podjetja v Bosni stalno nazadujejo že več mesecev in da morda čaka Slovenijo enaka usoda. Sedaj se polaga največja nada na lizid letine. Ako se ne izpolni, bo treba polagati večjo pažnjo izvozu lesa in živine. Toda dotlej se lahko zgodi, da bo naša lesna industrija že popolnoma propadla. Kot glavne vzroke krize navaja

list dragi kredit, porast dinarja in končno neprimerno visoke železniške tarife. Tu bi bila naloga države, da pravočasno poseže vmes in prepreči propadanje ene naših glavnih industrij in izvoznega blaga.

Prometne omejitve. Na postaji Prevalje se morejo od 1. t. m. dalje cariniti samo one izvozne pošiljke za Avstrijo in za tranzit preko nje, ki so predane za izvoz na postajah proge Dravograd - Meža - Prevalje.

Izvoz laja iz Jugoslavije. V mesecu aprilu t. l. se je naše države izvozilo 3513 ton laja (v marcu 1925 — 3778) v skupni vrednosti 73,1 milijonov dinarjev. Od te količine se je izvozilo v Švico 27,2 milijona, Italijo 16,32 in Nemčijo 15,7.

Z žitnega tržišča. Skok dinarja močno vpliva na tržišče žita. Tendenca je zato zelo mlačna ali bolje, vsa trgovina je v zastoji, ker nihče ne ve, kdaj se bo dinar stabiliziral. Zanimanja za blago skoraj ni, razen spekulacije z novim žitom. Vsega skupaj je bilo pretekli teden prodanih 222 vagonov žita in sicer 26 pšenice in 196 turščice.

Českoslovaški kapital v Jugoslaviji. Českoslovaški kapitalisti so se začeli zadnje čase precej zanimati za naša podjetja. S posredovanjem neke zagrebške banke bo udeležen českoslovaški kapital pri pridobivanju boksita. Neka druga naša banka je posredovala českoslovaški kapital za udeležbo pri tvornici porcelana in stekla. Pričakovati je, da to zanimanje za naša podjetja ne bo popustilo, ampak da se bodo Českoslovaki v še večji meri udeleževali s svojim kapitalom naših podjetij, zlasti v veletrgovini.

Dobava. 16. artiljerijski puk v Ljubljani sprejema do 28. junija ponudbe glede dobave 2000 kg fižola, 2000 kg riža, 1000 kg pšeničnega zdroba in 800 kg masti. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 10. julija pri direkciji državnih rudarskih preduzeča, Sarajevo, glede dobave 200 komadov pločevine za napravo tal v solarni. — Dne 17. julija pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 100.000 komadov opeke za mostove. — Dne 17. julija pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave gradbenega materiala; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave vazelina, kolomaza, mazila za usnje, čistila za kovine, mila, stearinovih sveč, kosnega oglja. — Predmetni oglasi z natančnimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zastopstva naših tvrdk v Kanadi. Nekatera večja in dobro znana podjetja v Kanadi so pripravljena, sprejeti zastopstvo za razpečevanje jugoslovenskih izvoznih predmetov. Interesenti se pozivljajo, naj pošljejo svoje ponudbe na naslov James Wilson, Accountant & Auditor, Montreal, Bleury Street 912.

Vprašanje izplačevanja naših terjatev pri Poštnih hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti. Ker mnogim, zlasti gospodarskim krogom ni jasno, kako se je rešilo vprašanje izplačevanja naših terjatev pri Poštnih hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti, je napisal dr. Franjo Pavlič, pomočnik generalnega ravnatelja Poštne hranilnice kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, o tem informativno razpravo za gospodarsko revijo 'Bankarstvo'. Dotični zvezek revije se dobi v upravništvu 'Bankarstva' v Zagrebu in stane 50 Din. G. Pavlič je, kakor znano, zastopal našo državo pri prejšnjih pogajanjih z Dunajem in Budimpešto.

Kriza jugoslovenske industrije postaja vedno hujša. Skoraj v vseh panogah se opaža občutno pomanjkanje dela. Še pred kratkim je obratovala s 35 do 40 odst. svoje kapacitete, danes pa je padel odstotek precej pod to mero. Hudo prizadeta je mlinska industrija, zlasti v Sloveniji, kjer delajo mlinci le prav malo, isto velja tudi za Bosno in Hercegovino, kjer so razmere še žalostnejše. Nadalje primanjkuje tudi kuriva, kar se silno občuti v industriji. Tudi v drugih industrijah ni mnogo boljše. Zato tudi stalno narasča število brezposelnih, kar postaja naravnost problem.

Direktna železniška zveza s Poljsko. V smislu sporazuma s poljsko železniško upravo se bavi prometno ministrstvo z načrtom uvedbe direktnega železniškega prometa med Jugoslavijo in Poljsko.

Izvoz avtomobilov iz Italije v prvem četrtletju t. l. je znašal 5472 avtomobilov v skupni vrednosti 118 milijonov lir. V istem razdobju 1924. se je izvozilo 3840 avtomobilov, vrednih 74 milijonov lir.

Inozemsko posojilo Poljski. Te dni je določil večji angleški bančni kongres pogodbo za veliko posojilo Poljski, ki naj bi znašalo en milijon funtov. Zanimivo je, da se dovoljuje to posojilo na letošnjo letino na Poljskem, čije izid se še ne da predvideti. Ta okolnost je izzvala v poljski javnosti veliko nezadovoljnost.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanje, druge ponudbe, v oklepajih pa zaključke.) **Vrednote.** 7% inv. posojilo 61,50—62,50, Vojna škoda 202—0; Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—265, Merkantilna 100—104, Prasthedionica 800—805, Kreditni zavod 175—185; Strojne 0—135, Trboveljska 335—345, Vevče 100—110, Stavbna 265—280; 4,5% zastavni Kranjske deželne 20—0, 4,5% zadolžnice Kranjske deželne 20—0. — **Blago:** Les: hrastove vozovne deščice, I. in II. vrsta, 43 mm, 2,65 m, 54 mm, 2,85 m, fco meja, I vag., 1300—1300 (1300); bukove parjene deske 27—100 mm, od 2,50, I. in II. vrsta, fco meja 1080—0; čreslo, suho, v ovojih, letošnje, fco naki, post., 5 vag., 35—35 (35); poljski pridelki: pšenica Rosafé, par. Postojna trans. 0—455, avstralska, par. Postojna trans. 0—445; ječmen, orig. srbski, 60 kg, fco Ljubljana, 0—325; fižol, ribničan, orig., fco Ljubljana,

265—0, prepeličar, orig., fco Ljubljana, 265—0; turščica slavonska, par. Ljubljana, 1 vag., 223—223 (223).

ZAGREB. V efektnih je bilo danes od bančnih papirjev nekaj več zanimanja za Eskomptno, ki je tekem sestanka porastla od 103 na 105. Drugi papirji so obdržali svoje tečajje. Od industrijskih papirjev je trgovač Nihag po 39,50—40 in Vevče po 100, dočim ni bilo zaključkov v drugih delnicah. Od državnih papirjev se je uvrstila Vojna škoda in trgovača za ultimo junij po 215—215,50, za december so jo nudili blago po 230, Posojilo se je povpraševalo po 64.

Dinar je danes beležil v Curihu 9,035. Na našem tržišču deviz se je v glavnem poslovalo po curiški pariteti in so ostali tečajji večinoma na večerajšnji višini. Edino deviza na Italijo je padla na 215 vsled nadaljnega oslabljenja v Curihu na 19,35. Sicer je bila danes ponudba blaga še precejšnja. Promet je bil srednji. Po borzi je ostala tendenca nadalje mlačna.

Notirale so devize: Dunaj 7,97—8,09, Berlin 1367,50—1382,50, Italija izplačilo 213,78—216,78, London izplačilo 275,90—278,90, Newyork ček 56,49—57,29, Pariz 272,50—277,50, Praga 168,05—170,45, Švica 1104—1114; valute: dolar 55,75—56,55, francoski franki 261,50—266,50, lire 213,50—216,50; efekti: bančni: Trgo 4,50—5,50, Eskomptna 103—105, Kreditna Zagreb 105—106, Hipo 56—57, Jugo 100—101, Ljubljanska Kreditna 240—260, Obrtna 58—59, Prasthedionica 800—810, Etno 0—200, Slavenska 70—71, Srpska 130—131; industrijski: Eksploatacija 32—33, Drava 120—150, Dubrovačka 700—0, Goranin 0—40, Sešerana Osijek 802—804, Nihag 38—41, Gutmann 0—350, Slaveks 0—160, Slavonija 39—40, Trbovje 0—350, Vagon Osijek 0—83, Vevče 100—105, Danica 70—72; državni papirji: 7% inv. posojilo 64, 4% agr. obveznice 35—0, Vojna škoda 213.

BEOGRAD. Notirale so devize: Amsterdam 2285—2295, Dunaj 8,04—8,05, Budimpešta 802—804, Bukarešta 26,25—26,75, Italija 215,25—216, London 277—277,40, Newyork 56,95—57,10, Pariz 270—271,50, Praga 169—169,50, Švica 1106,50—1108. — Tendenca mlačna.

CURIH. Beograd 9,05, Pariz 24,34, Milan 19,20, Praga 15,25, Dunaj 72,60.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Krajine 75,90, Živnostenska 292, Assicurazioni Generali 12,450, Rionione Adriatica A 4000, Rionione Adriatica B 3900, Cosulich 331, Dalmazija 265, Libera 535, Lloyd 5750, Ozeana 182, Triplicovci 451, Dalmazija cement 670, Split cement 473, Krka 410; devize: Beograd 46,75 — 48, Dunaj 375 — 395, Praga 78,50 — 82, Pariz 126 — 129, London 129 — 133, Newyork 26,50 — 28, Curih 515 do 530; valute: dinarji 46,25 — 47,50, 20 zlatih frankov 100 — 105, zlata lira 504,34.

DUNAJ. Beograd 12,23 — 12,37, Berlin 168,76 — 169,36, London 34,495 — 34,595, Milan 26,055 — 26,175, Praga 21,025—21,105, Curih 137,73 — 138,23; dinarji 12,25 — 12,31.

PRAGA. Beograd 59,375, Dunaj 475,75, Rim 125, Curih 656,75.

BERLIN. Beograd 7,35, Dunaj 59,57, Milan 15,41, Praga 12,435, Curih 81,465.

Sokol

Sokolsko društvo v Vel. Laščah prireditelj v nedeljo dne 21. junija javno telovadbo. Spored: dopoldne ob 10. uri skušnja prostih vaj, popoldne ob 3. uri javna telovadba. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina. Vožnja po železnici s saveznimi izkaznicami polovična. Po telovadbi prosta zabava. — K obilni udeležbi vseh uljudno vabimo. — O d b o r.

Sokolsko društvo na Bledu opozarja vsa okoliška društva, da se vrši 15. avgusta t. l. na Bledu okrožni zlet in prosi, da se na ta termin pri lastnih prireditvah ozirajo. — O d b o r.

Sport

Dirke na Teznu

Pomladanske medklubske motociklistične in kolesarske dirke priredi dne 28. in 29. junija t. l. Motoklub Slovenija na Teznu pri Mariboru. Spored je sledeči:

Dne 27. junija: Pozdravni večer pri Gambriusov do 20. uri.

Dne 28. junija: Dopoldne propagandna vožnja za avtomobile in motorna kolesa. Zbirališče na trgu Svoboda.

Pričetek tekem ob 14. na Teznu.

1. Pozdravna vožnja avtomobilov, motorjev in kolesarjev: 2. kroga.
2. Kolesarji juniorji: 3 krogi.
3. Pomožni motorji do 125 ccm: 5 krogov.
4. Motorna kolesa do 150 ccm: 5 krogov.
5. Izločilna dirka kolesarjev: 5 krogov.
6. Motorna kolesa do 250 ccm: 7 krogov.
7. Motorna kolesa do 350 ccm: 10 krogov.
8. Motorna kolesa s prikolico do 600 ccm: 10 krogov.
9. Ghim-Khana vožnja za motorje: 8 točk (ocenejuje se po točkah).
28. junija zvečer komers pri Gambriusov.

Dne 29. junija: Dopoldne treniranje dovoljeno do 10. Pričetek tekem ob 14.

1. Glavna dirka kolesarjev: 5 krogov.
2. Motorna kolesa do 500 ccm: 20 krogov.
3. Parna dirka (dirka v pari) kolesarjev: 10 krogov.
4. Motorna kolesa do 750 ccm: 20 krogov.
5. Motorna kolesa preko 750 ccm: 30 krogov.
6. Motorna kolesa s prikolico preko 600 ccm: 20 krogov.
7. Glavna tekma za prvenstvo Slovenije, dopustna vsem kategorijam za vse klube v Sloveniji: 50 krogov.
8. Kilometerska dirka z letičnim startom za motorna kolesa a) brez, b) s prikolico za najboljši čas dneva.
9. Ghim-Khana vožnja za avtomobile (dame in gospodje), 8 točk.

Razdelitev daril pri Gambriusov do 20. Prijavnice in propozicije so vsem interesentom na razpolago vsak dan do incl. 26. junija med 19. in 21. uro v klubovem lokalu v Ljubljani, hotel Miklič. **Odbor**

Konjska dirka v St. Jerneju na Dolenskem se vrši v nedeljo, 28. t. m., v slučaju slabega vremena pa 29. t. m. Ako bi pa bilo oba ta dva dneva slabo vreme, se dirka preseli na nedeljo, dne 5. julija 1925. Dirke v St. Jerneju so najstarejše konjske dirke na Slovenskem, ki jih je imela nekaj Kmetijska družba v svoji režiji, pa jih je opustila in je njeno nalogo prevzelo 'Jahalno in dirkalno društvo v St. Jerneju. To društvo se navzile svoji mladosti ne straši velikanskih stroškov za prirejanje dirk, ker so velike važnosti za povzdigo dolenske konjereje. Ker je društvo vključeno v Central kasačkih društev za Jugoslavijo, imajo te dirke znak oficijelnosti. Navzile temu, da so bile prošnje za podporo od naprošenih ministrstev zavržene, ker ni kredita, se je odločilo društvo za prireditve dirke in se že prav pridno priključajo dirkači, ki bodo poizkusili svoje lani dosežene uspehe zboljšati. Pri dirki sodeluje godba. Na dirko ima go dostop tudi ameriški dirkači in stanjanje posebej razpisani dve darila. Vse navzile je razvidno iz propozicij na lepahki. Tudi kupci konjev pridejo lahko na svoj račun, ker bodo nekateri dirkači postavili svoje konje po dirki na prodaj. Zato pa na Vidov dan vsi v St. Jernej na Dolensko na konjsko dirko!

Za drugo kolo državnega prvenstva sta določena nastopna sodnika: Gradjanski: Bačka v Subotici g. Ružić (Beograd), Slavija (Osijek); Jugoslavija v Beogradu g. Felver (Sarajevo).

Huzena. Medmestna huzenska tekma med reprezentancama Zagreba in Beograda se vrši 20. junija v Beogradu. Glavna svrha te tekme je, da se bodo določile igralke za našo reprezentanco proti Českoslovaški.

Kriza v Hašku. Z ozirom na našo večerajšnje notico o krizi v Hašku, ki smo je povzeli po nekem zagrebškem listu, ugotavljamo, da izjavlja dr. Belošević v četrtkovi izdaji 'Novosti', da so vse vesti o njegovem odstopu in o krizi v Hašku brez vsake podlage.

Inozemski klubi v Zagrebu. Prihodno soboto in nedeljo igra v Zagrebu proti Concordiji MTE iz Budimpešte. Obenem igra v nedeljo proti Hašku graški Sturm. 28. in 29. junija pa pride v Zagreb eno najmočnejših moštev Českoslovaške, DFC, ki bo v soboto 28. junija igralo proti Hašku, v nedeljo pa proti Gradjanskemu.

Vienna v Wacker. Prvenstvena tekma med imenovanimi dunajskimi kluboma, ki se je vršila v sredo, je končala z zmago Vienna s 4 : 3. Vsled te zmage je Vienna zasedla četrto mesto. Ako bo Vienna v nedeljo mogla premagati Slovans, bo lahko preskočila Amateure in Rapida ter prišla na drugo mesto.

Hakoah v Pragi. Dunajska Hakoah je v sredo gostovala v Pragi proti Slaviji. Zmagala je Slavija z 2 : 1 (0 : 0).

Znana plavalca Gertrud Ederle, ki je pričela s treningom, da preplava Canal La Manche, je nedavno na 150 yardov z 1:40,6 postavila novo svetovni rekord. Dosedanji rekord je držala ona sama z 1:45.

Iz sekcije Zbornogometnih sodnikov (službeno). Podsavezni sodniški izpiti za celjske kandidaste se vršijo v nedeljo dn 21. t. m., in sicer teoretični ob 10. uri v danskem salonu kavarne 'Emona', praktični pa ob 16. uri na igrišču S. K. Primorje. — Tajnik.

LNP. (Službeno.) Seja u. o. danes v petek ob 21. uri v Narodnem domu. Prisotnost nujna. — Tajnik I.

Do Ohrida in Bitolja

10. Še o Ohridu

II.

Še bolj kot v Skoplju se čuti v Ohridu drug ritem v govorici, ki teče nekoliko naglo in enakomerno in pada z naglasom na koncu besede ali stavka. Po moji prevladuje v Ohridu popolnoma »a la franga«, močno tudi med Turki; očitno se mora v tem konstatirati vpliv grškega juga, bližnja Bitolja ter Soluna in pa seveda pečalbarstvo. Ohrid je nameščeno središče pokrajine, odkoder je vse odhajalo v pečalbo ali v gurbetluk, to je na delo v sosodne dežele, Bolgarijo, Srbijo, Rumunijo itd., v zadnji dobi pa očitno v Ameriko. Zakaj Ohrid je gospodarsko močno nazadovjal, modernizacija obrti in prometa ga je udarila močno, ker je ostal v stran od železniških zvez, stare ohridske obrti pa so povsem propadle. V Ohridu je bila namreč silno razvita krzinarska obrt; tu je bilo 2500—3000 delavnih moči zaposlenih v tem obrtu, v delavnica, ki so imele po 40—50 delavcev. Poleg tega je bil izredno razširjen krojaški obrt; obleke, narejene v Ohridu, so se prodajale daleč na okoli. Zdej je vse to minulo in Ohridčani so ostali golih rok ter so morali s trebuhom za kruhom. In težak gospodarski položaj je ostal tudi sedaj, dasi se je prebivalstvo Ohrida zmanjšalo od 13.000—14.000, kolikor ga je bilo pred osvojenjem, na 9603. Iz vseh razgovorov z domačini je odsevalo isto: Ohridčanom se ne godi dobro. Ne morda v političnem oziru; političnih pritožb ni bilo slišati nikjer. Kar je močnejše trgovine, ta še nudi dovolj krepko existenco. Ali Ohrid je poleg obrti izgubil velik del svojega trgovskega značaja, odkar je postal obmejno mesto in je starodavna Via Egnatia, vodeča iz Drača na Bitolji in Solun, izgubila svoj pomen. Dobil je sicer varost pred Arnavti, ali izgubil je trg v Albaniji. Trgovine čez jezero ni skoro nikake. Pred nedavnim je sicer vozil neke večji čoln blago iz Podgraca v Ohrid in obratno, a lani se je potopil. Nekaj trgovcev se sicer bogatih, a mnogo je sirotinje. Ljudje imajo malo zemlje, ribištvo jih preživlja samo malo, a drugega ni. Veliko ljudi živi v skrajni bedi, ker ni zaslužka. Delavec gre rad delat za 15 dinarjev na dan, — in to brez hrane! — a še za ta denar ne dobi solja, Srečen je, kdor zasluži 20 Din, a če ima 40 Din dnevnega zaslužka, pravijo, da ima ministrskega plačo. So siromaki, ki jedo le po enkrat na dan, »Vsi, ki pridejo v Ohrid, nas blagrujejo,« je dejal Ohridčan, s katerim sem se razgovarjal med vožnjo v Sv. Naum, »da smo doma na najlepšem kraju, Ali Ohrid nima nič od tega. Da imamo vsaj normalno železnico! A po teh ozkih vagončkih, saj ste videli, kako gre. Kjer ni trgovine in industrije,« je zaključil fant, »tam je slabota. Če poveš Ohridčanu, da si iz Ljubljane, imaš povsod ugled, ker je mogoč vojakov služilo pri nas. Tudi vojake iz Slovenije poznajo v Ohridu. Najslabše slovenske vasi ne dam za ves Ohrid,« se je bahal vojak s Slovenskega v Ohridu; Ohridčan, ki mi je to pripovedoval, se ni čutil nič užaljenega. Tudi v okolici ni posebnega blagostanja, po ravnini je sicer precej dobre

zemlje, ali ljudje tožijo, da so si bili najljepši del v turški dobi »pridobili« Arnavti, a sedaj jih ni mogoče pragnati, ker »ne da zakons«. Mnogi naši kmetje imajo premalo zemlje; glavni zaslužek jim je, da pripravljajo drva in jih prodajajo v Ohrid. Take so n. pr. vasi po vzhodnem pobočju med Ohridom in Reščani. Naredovitejša in naibogatejša pa je široka dolina Debra severno od mesta, ob rečici Sateski.

Isto turbovo sliko o Ohridu so razpredali tudi drugi moji razgovori z domačini. Normalna železnica bi mogla rešiti vse; kdor pa bi nato postavil semkaj dve, tri tvornice, bi napravil največje nacionalno delo, a bi si vrh tega vsled nizkih plač — napolnil žepa. A kar je še posebej važno: Ohrid ima staljane predpogoje za tuiski promet. Tu se bo razvilo ne le veliko konališče, marveč tudi prvovrstno letovišče in klimatično zdravilišče.

Doslej seveda pride še malo ljudi do Ohrida, zakaj vsako se boji utrudljive vožnje. Pridejo pač izletniki v skupinah, osobito v zadnjem času, a kdor pride, pozabi na težavo in si želi čim preje zopet do Ohrida.

Ohridsko narečje je že tipično makedonsko. Člen gospoduje tu in mnoge druge posebnosti, ki jih severna srbska narečja nimajo. Kdor je kdaj že poskusil čitati bolgarske knjige, bo našel v tem narečju mnoge sličnosti z bolgarsko, nato se nagibal k naziranju, da je to narečje blizu bolgarskemu. Upravičeno pa bi mogel soditi šele tisti, ki bi znal bolgarsko natančno in korektno, zakaj on ne bi opazil samo sličnosti, marveč tudi razlike. Jaz sem napravil pred dvema letoma poskus, ki se mi zdijo zelo poučen. Prepričala sva se nekoč z Makedoncem, ki je bil doma baš iz Ohrida, a je dolgo živel v Bolgariji ter je bil pristaš bugarske stranke. Prosil sem ga naj pripoveduje kratek tekst v svojem ohridskem narečju, nato pa prav isti tekst v književni bolgarskini. Še danes sem mu hvaležen za ta poskus, ker sem moral naposled vzklizniti: »Oho, tega pa nisem mislil, da obstaja vendarle tako velika razlika med enim in drugim.«

Za Slovenca je to narečje še posebej zanimivo. Nekatere besede se slišijo našim slično. Slišal sem žensko, ki se je obrnila radovedno k sosedu katero sem spraševal po narodni vezenini: »Šo, bara?« Pobarajo te tedaj prav kot v Bohlnju, in poznajo tudi besedo prašati, namesto pitati. Na slovenski jaz spominja — jas, ki se glasi pravilno srbski ja, bolgarski az. — Toda v besednem zakladu je še več tujih besed ali vsaj lokalizmov nego v severni srbskini.

Novih hiš v Ohridu ni videti, kako tudi, saj je v starih dovolj prostora. Srbijskega vpliva je videti tu mnogo manj nego n. pr. v Skoplju; popolnoma prevladujejo domačini. Nič volaštva ni opaziti mnogo. Po vsem vidiš, da je Ohrid zatijše, kamor ne sega življenjski veletok, kjer pa se bodo baš vsled tega mnogi odpočili. Samo treba je, da se kulturnemu in gospodarskemu razvoju odpro vrata tudi v ta naš najjužnejši kot.

Dobrovič-Kos-Dolinar

VI. razstava Narodne galerije v Ljubljani.

Ali ste se že zavedli, da v Jakopičevem paviljonu zadnja leta ni skoraj premora? Pred sedanjo razstavo francoska grafika, preje Čehi, naši stari, naši mladi itd. Kar vrste se.

Na zunaj se pa tudi nekoč opaža, da inscenacija. — Če smem rabiti to besedo — ni vedno enaka. Včasih so prireditelji občutno hladnejši, kakor včasih. Zakaj n. pr. pri sedanji razstavi ni nobenega razkazovanja ali pojašnjenja, ali kakor se po nemški pravi, »vodstva?« Kakor da bi bilo neke skrite, neko, hm, »strankarstvo« je preveč, »klikarstvo« pregreto, — ali nekaj je v ozadiju ali vsaj tako izgleda, in to ni prav. Narodna galerija je tako lepa in tako resna institucija, pa naj bi tudi vsak vitez neke nenakost odstranila, tudi če bi takšni sumi ne bili osnovani. Oficialne reklame notice in ves aranžma, — ali naj razstavljalci sami skrbijo tudi še za vse to? Kje so plakati, ki bi občinstvu klicali razstavo v spomin, in zastava — ali mora biti baš takšna? Malenkosti, ki niso malenkosti. (Ko je že bil tekst napisan, se je vršilo vodstvo v nedeljo. Objavljeno je bilo šele v soboto popoldne.)

Vsi znani štirje razstavni prostori, kakor navadno. Na levi Petar Dobrovič, doslej naši publiki neznan. Osebnih podatki: Budimpešta, Pečuj, revolucionar, na smrt obsojen, profesor. Osebnih podatki vsekakor simpatični. Budimpešta, nam tu je brezdomno okno v svet.

in udeležba pri pečujski aferi, — torej še širši interes poleg umetnosti? V navadi to ni, — pa tudi Paderewski je bil najprej pianist in potem predsednik, in Matejko, in hm, končno, d'Annunzio in Basco Ibanez in Victor Hugo L'art pour l'art v tem smislu ne velja.

«Naše mučenštvo» je panoramska slika, na njej je mnogo gorja, mnogo zverženih udov, ali mrzla je, akademska, tradicionalna. Pod njo bi lahko bil tudi napis »Maksimilijan v Mehiki« ali pa »Francisco Ferrero« ali »novembrski dnevi«. Zdi se, da ta tradicionalni, teatrični način gledanja na velike dogodke ne zadovoljuje niti širšega občinstva, ker ne poda onega najgloblje, kar smo občutili in kar je bila vsebina »našega mučenštva«. Tudi ženski akt »na morskobalu« ni nič močnega, dasi že kaže Dobrovičevu vrlino. Njegova moč je v razdelitvi svetlobe. Koža tega akta je žametna. Ozadje slike, temne tinte. Kje že? Piloty, madžarski klasik, od njega dalje se ponavlja ta temnorjavi fond. Ležeča »Venera« tudi spominja nanj, in od daleč na Benečane, od daleč na Feuerbacha, torej na klasike; morda še na Zumbuscha, — pa le spominja. Nekateri toni, nekatere linije, če pa skuša obdržati dojme in rekonstruirati analogije, ti ostane še največ Maneta in Moneta, obeh, in pa ob vsem tem mnogo slobodnega pariškega vpliva, v kompoziciji, v svetlobi, v barvah neba in vode, v kontrastih. Tonj so izredno živi, vroči, glasni. P. Dobrovič ima mnogo šole, ima pa tudi mnogo lastnega temperamenta. »Adam in Eva« ali »mož in žena« sta konvencionalna, študija drugega moškega akta pa je že mnogo krepkejša. Sigurnejši pa je Dobrovič v pokrajini. Velika Lopudska veduta podaja južno dalmatinsko fiziognomijo, večer-

no, sončnjem in solnčno čepav morda v de snem oglu zgoraj ni treba toliko malinova. Uprav prijetna francoska pa je pokrajinska slička, vode in drevja, loka v živih barvah, jasna, senčna in vesela s svojim pogledom nad vodo med drevjem v svetli svod. Kakor da ni daleč Trionon, toda današnji, ne onj iz Rococo.

Samega sebe pa najde Dobrovič v portretu. Tu je močan. Krepak in skoraj herojski je njegov avto - portret; — če smem še rabiti zastarelo besedo v prvotnem pomenu, je Dobrovič — — — — — tu ekspresionist v najboljšem smislu. Portreti njegovi nekaj izražajo, portreti niso samo slični, oni žive in izdajajo neko idejo. Pravečati Čarnojevičev Srbini je Dobrovičev brat, izmed ostalih portretov pa se osredotoči tvoje zanimanje na biedermeierski portret žene, ki je čisti tip Srkinje vojvodanke, in ki bi smel služiti kot portret predstavice rase.

Dobrovič je vsekakor umetnik dobre šole in visoke kulture, je mojster v obvladanju in porazdelitvi barv, je gospodar svetlobe in teme, in je krepak temperament. — morda mu šola in kultura celo škodujeta, da se temperament zadostno ne izživi. Vendar čuti iz njegovih del vroč dah, tudi pred tradicionalnimi deli, ki niso mogla ukrotiti samobitne individualnosti. Le, da morda več ne išče, da se več ne bori? Naj bi nas čez nekaj let zopet obiskal.

Akvareli, tuži in oglja potrjujejo, kar trde olja. Velika linija, ravno gledanje, — ali pokrajina prednjači aktu in kompoziciji, portret pa pokrajini.

Brat njegov Nikola je arhitekt. Razstavljani projekti velikih zgradb so brezdvomno prav dobra dela, — niso pa še samosvoja. Pont Neuf, svinčniki, oddaja ne le večjo roko, marveč smisel za ono medsebojnost likov, ki daje individualni izraz mestu. Karlov most v Pragi je manj posrečen, brana se je zasukala v perspektivi nekam na desno in ni več v isti ploskvi, kakor so jo postavili. (Isto napako ima korčulski kampanile na bratovem akvarelu.)

A. G. Kos je pokazal večinoma že zna na dela. Vrsta portretov, načrt za dekoracijo, kompozicijska študija. Najbolji šli med portreti je mati umetnikova. (Ali je res, ali le pomota, da nekateri njegovi starejši portreti gube barvo?) Kubistično rdeče drevo ni originalno, pa dobro. Kokra je s točnostjo gledana in reproducirana voda belica naših gor, živo zelena »rastlina« pa dekorativen »portret« rastline, skoraj že tudi, da je nekaj ekspresije v tem »portretu«, nekaj življenjske moči in solca, kateremu se obračajo široki listi, polni klorofila.

Kos naj bi nadaljeval. Dobrovič nam je ves nov. Kos ves znan, lanskij simpatičen, ali lanskij.

Tudi Leize Dolinar je deloma lanskij. Eva, na obrazu ležeča čez rušo, objokaloč usodo, sijajna linija telesa, glave in roke. Fragment glave, bron, od daleč nezaten, blizu sijajen. Otroška glava, ilovica, — srček. Pazi na modelacijo ust in bradice! Tudi Dolinar je portretist, ki mu ga ni kmalu para, v tej materiji še celo ne. Ne le najboljši, marveč uprav klasičen je portret gđe. T. Plemeniti marmor dela, da portret živi, a pri pogledu na modelacijo senc, potez okrog nozdrvi, usta, brado... se čudiš, da ne jame glava govoriti, dihati,

živeti. Ogrorna glava v črnem kamnu ima v sebi nekaj tujega, kakor da je to etipska najdenina. Putto je znanec, ravno tako dva osnutka Gubca (eden med njimi »Jutrovo« darilo za sportno stafeto). V kompoziciji je Dolinar epik. Neki bedak je nekoč rekel, da kopira Meštroviča, in drugi bedaki ponavljajo. Meštrovič potemtakem tudi kopira, gotiko, Rodina, Hodlerja, Asirce. Krepko epično izražanje razlikuje sodobno plastiko od nevturalno-mirne klasike. Vmes nekaj mistike — in gotika se vrača. Žena z detetom, marmor, morda najlepše delo te razstave sploh in vsekakor zrelo delo zrelega umetnika, je kakor gotski izdelki XV. stoletja — pendant temu kipu so »Sence«. Sence v marmorju — ta sujeta se posreči malokdaj. Tu je predmet izražen s sigurnostjo in tako nežno, da obstojiš. Pri opazovanju teh mrtvih potez se zgrozíš. Evo, gotika in mistika. Ravno tad semkal, od trečega obraza mučenega Gubca.

Le »Mladost«, ta ogromni stilizirani les, ta mešanica gotike in Botticellija, kaže, da nismo na kraju razvoja. Dolinar, ki je dosegel dovršenost portreta in ki ustvarja v marmorju kipe, polne miru in izraza materinstva, sanjarije, boli, mistike, — on še išče novih izrazov, ki bi se radi izvilii dosedanjim trpečim formam in se prelili v nove. Te pa še niso najdene. Ali nazaj v barok, ali v realizem, ali v stilizacijo in pretiranje dosedanje dikcije? »Mladost« bi rada nekam, kjer njen mojster še ni doma. Linijo je žrtvoval ideji, posledica je golša. Naj se obračam okrog kipa, kakor hočem — golše ne razumem. Ni utemeljena. Tudi če bi to bil začetek novega baroka — golše ne.

Pa sem je vendar vesel. Dolinar je že mojster, in je že dovršen, a pred seboj ima novo dobo. Ni še svršil — in je brezdomno med najmočnejšimi v naši upodabljajoči sploh. Prav nič čudnega ni, da se je kot upodabljajoči umetnik-mojster uveljavil tudi izven razstav neprimerno krepkeje, ko kdo drugi. Njegovo delo spominja na plodnosno delovanje umetnikov-mojstrov prejšnjih stoletij — onih, ki so zapustila za seboj sledove.

VI. razstava Narodne galerije ima dovolj zadovoljiv povprečen obisk, ali kvaliteta njena zaslujuje, da bi bil obisk nadpovprečen. Naj bi še v teh dneh vodstvo razstave poskrbelo za »vodstva« in tudi šole naj bi se poslužile prilike.

Cene razstavljenih umetnin, zlasti slik, so po slabih navadi zadnjih let nastavljene dokaj previsoko. Sodobni francoski umetniki so cenejši. Toda to je poglavje zase.

K.

Izdajatelj in lastnik: »Konsolid Jutra«.

Odgovorni urednik: Andrej Ražem

Tisk Narodna tiskarna v Ljubljani

Vajenca ali vajenko

aprejmne knjigarna Tiskovne zadrage v Ljubljani, Prešernova ulica 54. Lastnoročno pisane ponudbe naj se pošljejo v omenjeno knjigarno. Oziralo se bo le na one prosilce, ki so dovršili nižje razrede srednjih šol ali pa meščanske šole.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Obri
Vulkaniziranje
Vse tapet. izdelke
Ivan Magdič, krojač
Službe (dobe)
Postrežnica in dekla
Išče se sodar
Uradnik-knjigovodja
Dve prodajalki

Izprašan kurjač
Pouč
Mlad učitelj
Manipulant
Damo ali gospoda
Prodaj
Moško kolo
Pohištvo
Mizarski stroji
Patent fotele
Registrirna blagajna
Kupim

Trgovski pomočnik
Blagajničarka
Avto
Fizol ribničar
Priredelki
Pored
Dvonastr. hiša
Pohištvo
Enonadstropna hiša
Lepo posestvo
Velika trgovska hiša
Hiša v Grazu

15 znamenj
Damsko kolo
Avto
Fizol ribničar
Pored
Dvonastr. hiša
Pohištvo
Enonadstropna hiša
Lepo posestvo
Velika trgovska hiša
Hiša v Grazu

Hlev s pritliklami
Gospodična
Tovarna
Mesečna soba
Soba
Stanovanja
Opremljena soba
Soba
Prazno sobo
Opremljena soba
Soba z 2 posteljama
Zakonca
Sostanovalka
Opremljena soba
Prazno sobo
Sostanovalka
Opremljena soba
Prazno sobo

Kapital
2010 akcijski
Kot družabnik
Amerikanec
Dragi Boris!
Plemenitega gosp.
Ia citre
Kratek klavir
Gramofon
Izgubljena se je

Izgubila se je
Razno
Inserate
Na hrano
Malinovec
Kdor hoče spoznati
A. Melik:
Jugoslavija
Izgubljena se je

Opozarjamo
Vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravištvno pisмено reši, brezpogojno priložiti poštino in manipulacijsko pristojbino v znesku u Din 2.—. Posebno opozarjamo na to, da se jim po pošti pošlje naslove od malih oglasov. Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od »malih oglasov« bodo romale v koš, ako ne bo priloženih Din 2.—

Izgubila se je
Razno
Inserate
Na hrano
Malinovec
Kdor hoče spoznati
A. Melik:
Jugoslavija
Izgubljena se je

James Oliver Curwood:

Onstran pragozda

In rad je gledal na Vitkega srnjaka: bil je prekrasen mož in prekrasen oče, in Roger je čutil posebno srečo v njihovi srečni družbi. V očeh mož in žen in otrok okoli sebe je gledal le zadovoljnost in blaženost.

Ze tri zime zapored je bilo mnogo zveri in letos so si navolili in nasušili dosti rib, da izlahka prežive zimo, čeprav bi prišlo neugodno vreme. Imeli so mnogo toplih odej in dobrih oblek ter najboljše tepee in orožja in sani ter vrhu vsega še nekaj zakladov.

Dvoje teh zakladov sta mu Vitki srnjak in Zolta ptička pokazala še istega večera. Eden je bil — šivalni stroj, drugi pa — fonograf.

In Roger je poslušal «Majko Macheree» in «Rožni venec», sedeč ponoči na bregu Wollastonskega jezera šeststo milj daleč od Craggovega hrpta.

Kasneje, ko je tabor že spal, so Zolta ptička in Vitki srnjak in Roger, zvan Veseli, še sedeli ob rdečih žrjavicah ognjev in Roger je pripovedoval, kaj se je zgodilo tam spodaj na meji civilizacije. Bilo je tega treba njegovemu srcu in pozabil ni nobene podrobnosti.

Vitki srnjak je poslušal pozorno, a Roger se je zavedal, da pripoveduje vse to posebej Zolti ptički in da ga njeno srce razume najbolje. Tiho, z mehkim glasom Cree, najmilejšim izmed vseh glasov, ga je mnogo izpraševala glede Nade in njeni vitki prsti so gladili trak iz Nadinih las.

In po daljšem premolku je rekla lepa Indijanka: «Dala sem ji ime. Oo-Me, je Golobica.» Vitki srnjak je pritrdil: «Golobica.» «Da, Oo-Me, Golobica,» je ponovila Zolta ptička, ne da bi ju gledala. V zarji dozorevajočega ognja so se ji svetile oči s posebnim leskom. Telo ji je nekako otrpnilo. Ne da bi prosila Rogerja dovoljenja, si je dela Nadin trak v nedra.

«Oo-Me, Golobica,» je rekla zopet, zroč v daljavo. «To je njeno ime, zakaj, Golobica leta naglo in naravnost in varno. Čez pragozde in jezera in daleke kraje leti Golobica. Neutrudna je. Hitra. In leta vedno zopet domov.»

Vitki srnjak je urno vstal. «Pojdite!» je pošepnil Rogerju. Zolta ptička se ni ozrla na nju, niti ni izpregovorila k njima, in Vitki srnjak — z roko na Rogerjevi rami — ga je odvedel tiho stran. V njegovih očeh je bil nekaj straha, a hkratu posebna vera.

«Njen duh bo nocoj z Oo-Me-Golobico,» je dejal z nekim svetim spoštovanjem. «Pojde v kraje, o katerih ste pripovedovali

in bo živel v telesu tiste deklice. In to deklo vam pove jutri z ustmi Zolte ptičke, kaj se je zgodilo in kaj se še zgodi.»

Roger je stal ob vrbah še nekaj časa in opazoval Zolto ptičko, kako je sedela pod zvezdnatim nebom negibno, kakor izklesana iz kamena.

Ni bil vražast. Vendar je verjel v neodoljivo silo duha in misli. «Imaš li dosti vere in misliš li dovolj intenzivno, lahko zaslužiš celo bodočo resnico,» si je rekel čisto.

In vedel je, da Zolta ptička ima to brezmejno vero in da se za njenimi slutnjami skriva davna pokoljenja in stoletja živeča neomajna vera v moč duha in misli. Zavedal se je lastne nespošobnosti v tej smeri, a tajen glas v tej tihni noči mu je šepetal, da se v primitivni bistrosti možganov Zolte ptičke skriva taka sposobnost in da bi njena misel mogla v tej noči doseči to, kar bi on, v svoji večji modrosti, nazval čudež. Videl je že slične reči.

Sedel je torej na pesek in s Pikom ob svojih nogah čakal, da se zgane Zolta ptička.

Videl je motni odlesk zvezd na njenih lasih, drugače pa je bila prej podobna senc, ki ne daje niti najmanjših znakov življenja.

Vitki srnjak se je bil iztegnil po mehkem pesku k počitku in ves tabor je spal. Tudi psi so se skrčili po svojih ležiščih po pesku in poslednja rdeča iskra je ugašala.

Minula je ura, sledila ji je naslednja in veke Rogerjevih oči so postajale vedno težje, bledeče zvezde pa so padale globlje v brezkončnost. Končno je usnul tudi Roger, naslonjen s hrptom na kup peska, ki so ga nagomilili otroci.

Zdelo se mu je, da leti po zraku v družbi Zolte ptičke. Letela je hitro in naravnost kakor puščica; le težko jo je dohajal, dokler ni končno zaklical, naj počaka — ker ne more več dalje.

Ta klic ga je prebudil. Odprl je oči in opazil hladno, sivo svitanje na nebu. Pik se je zbudil in mu je vohal po roki. Vitki srnjak na pesku je še spal in v taboru se ni nič ganilo. In zatajivši dih, se je ozrl k tepee Zolte ptičke.

Sedela je še vedno na pesku. Ves čas se ni ganila. Mc Kay je počasi vstal, in ko je neslišno pristopil, se je ozrla kvišku. Rosa se ji je iskrla po lasih in na dolgih trepalnicah. Obraz je imela blede, a oči tako velike in temne, da se je zdržnil. Bila je utrujena in vse njeno vitko, oslabele telo je izražalo izčrpanost.

Vzdihnila je in rameni sta se ji zatresli.

«Sedi, Neekewo,» je šepetala in pritegnila svoji bogati kiti k telesu, kakor bi ji bilo hladno.

Pa je dvignila svojo vitko roko nad oči in se stresla.

«Vse je v redu, Neekewo,» je dejala tiho. «Priletela sem po oblakih tja, kjer živi Oo-Me, Golobica. Našla sem jo jokajočo. Šepetala sem ji in bila je zopet srečna. Ta srečna bo trajna in ne premine, ker nihče je ne more uničiti. Niti možje z rdečimi suk-njami Veilkega Belega Očeta ga ne ugonobijo. Živel boš in on:

bo živel. Zopet se snideta srečna. In potem bosta živela vedno srečna. Toliko sem zvedela. Snideta se srečna.»

«Kdaj? Kje?» je vprašal Roger, čuteč, kako mu razbija srce. Zolta ptička si je dela roko zopet nad oči in držeč jo ondi, se je naklanjala vedno nižje, dokler ni Roger videl le njene po rosi zmočene las. In odgovorila je:

«Na oni strani.»

«A kje je ta kraj, Zolta ptička?» je vprašal in čuden hlad je naenkrat pregnal ves žar iz njegovega srca. «Misliš — tam zgoraj?» In pokazal je k sivemu nebesu nad seboj.

Njene oči so se zopet uprle nanj, velike, temne, polne tajnosti. «Nikakor ne! Ta sreča je namenjena v življenju, ne po smrti,» je odgovorila počasi. «To ne bo nad zvezdami. To bo —»

Čakal je, sklanjajoč se k nji. «— na oni strani,» je ponovila in sklonila utrujeno svojo glavo. «A kje je to, ne vem. Nisem mogla pronikniti skozi veliki beli mrak, ki me je tamkaj obklopil. A to je — nekje. Ze najdem to. In povem ti in Golobici.»

Vstala je in se opotekala v sivem somraku, kakor bi bila izmučena po težki poti. Tako je stopila v svojo tepee, in Roger je slišal, kako se je ondi zgrudila na ležišče.

A še čudovitejši šepet mu je napolnil srce, ko se je zdaj ozrl proti vzhodu, kjer je prva rdeča zarja pregnala srebrno meglo svitanja. Začul je korake po mehkem pesku, in Vitki srnjak je stal poleg nje.

Roger ga je vprašal: «Ali si že slišal kdaj o kraju na oni strani?»

Vitki srnjak je zmajal glavo in oba sta se molče zagledala v vzhajajoče sonce.

Pik je bil zadovoljen, ko se je tabor prebudil z vsemi glasovi, smehom in prasketanjem ognjev. Nestrpno je pričakoval Solčnega oblaka.

Končno je prišla iz tepee Zolte ptičke, si mela oči, pokazala bele svetle zobe in ga poklicala. Skupaj sta tekla na breg jezera, Pik pa je vrtil svoj rep, medtem ko je Solčni oblak do kolen stopila v vodo in si umivala svoje lepe obličje s prgišči hladne vode.

Bil je za Pika srečen dan. Ker je bil drugačen kakor ostali indijanski psi, so mu Solčni oblak in njene tovarišice posvečale mnogo pozornosti. Toda niti za trenotek ni Pik niti sredi najzanimivejših iger popolnoma izpustil iz oči svojega gospoda.

Roger pa je nasprotno do gotove meje pozabil Pika. Trudil se je umrtiti čute, ki mu jih je s svojim vedeževanjem vzbudila Zolta ptička v srcu. Postal je nemiren, in nova nada se je prebudila v njem. Obenem z nado, strahom in napetostjo pa se mu je vedno bolj utrjevala vera, da postane resnica, kar je napovedala Zolta ptička.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Vrhunec fine mehanike
STOEWER-RECORD
L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 6/1, Telefon št. 980.

Profesor dr. Al. Zalokar
(Tavčarjeva ulica 1)
zopet redno ordinira.

DENTIST
Avgust Klemenčič
Privoz šte. 3
ne ordinira od 20. t. m. do 5. julija t. l.

Kaj Vam še vedno ni znano
da se najceneje in najbolje oblač v detaljni trgovini **KONFEKCIJSKE TOVARNE FRAN DERENDA & Cie** na Erjavčevi 2, nasproti dramskega gledališča? — Ravnokar došli modni platnени sukniči se dobe že od Din 70 naprej. — Bogata zaloga vsakovrstnih oblek za gospode, dečke in fante po konkurenčnih cenah. — HITITE, DA NE ZAMUDITE!

Knjigovodja bilančnik
korespondent v več jezikih, starejši, z večletno privatno in akademsko izobrazbo, želi premeniti mesto. Cenjene dopise na upravo „Jutra“ pod „1892“.

Najboljšo kavo
dvakrat na teden sveže žgano ter drugo špicerljsko blago, čajni rum in likerje
nudi po najnižjih cenah
FRAN BERGANT, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 6.

Razpis.
Načelstvo „HERA“ stavbne registr. zadruga z o. z. v Ljubljani razpisuje oddajo stavbnih, tesarskih, krovskih in ostalih del z dobavo materiala za napravo eno-dvodužinskih hiš. — Načrti, proračuni, splošni in podrobni pogoji so na vpogled, oziroma se dobe proti povračilu stroškov v zadržnem lokalu v Ljubljani na Kette-Murnovi (prej Sv. Martina) cesti št. 3 v dne 20., 22. in 23. junija med 14. in 19. uro. 3390a. Načelstvo.

Roman
Ulenspiegel in Lam Dobrin
Junak veseljaka iz dežele Flanderske.
Stane broš. Din 60, vez. Din 70 brez poštnine.
Naprodaj v knjigarni „TISKOVNE ZADRUGE“ v Ljubljani, Prešernova u. 54. (Nasproti glavni pošti.)

Pozor, planinci!
Proda se gorski cepin, palica, snežni obroči, dereze (Steigeisen) in 1 usnate zelo odrgnjene hlače iz jelenove kože.
Naslov pove
Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

15 do 20 tisoč Din posodim
v dobro idoče podjetje, najraje železniko stroke — proti primernu obrestinju in popolni varnosti, ako dobim dobro in stalno službo potnika, skladiščnika ali v pisarni, kjerkoli v SHS, oziroma se udeležim kot družabnik. — Odgovor na „Aloma Company“, Ljubljana, Kongresni trg, pod šifro „Sigurna eksistenca“. 3419-a

Priporočamo novo izdajo
Janko Kersnikovih romanov
Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 27 Din, poš. 1-25 Din
Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, poš. 1-25 Din
Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

Prima dirkop
šivalni stroji in **kolesa** pri **ALOJS USSAR**, Krekova ulica 14, II. MARIBOR

«Jutro» roman
LUCIFER
katerega skorinskop napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljivi od začetka do konca. Ki prinašajo navdušenemu čitatelju s interesantnim razmišljanjem vsak hip presenečenja, ki mu še sledi razobčaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dohva pri upravi „Jutra“ v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.
30lj zabavati Vas ne more nobena knjiga!
Vezna stane . . . 85 Din
Brošura pa . . . 45 Din

Zanimive športne momente

Zahtevajte Agfa-poučno knjigo A 6 v hrvatskem ali nemškem jeziku z mnogimi dobrimi navodili. Dobiti je v vsaki foto-trgovini ali proti vplačljivi znak pri generalnem zastopstvu **Samo Din 6—**
morate pridržati na sliki. S tem ne povečate samo veselja do Vasega športa in stvorite krasne spomine, temveč prožite stvarni material vsakemu ljubitelju športa. Uporabljajte pa za slikanje prvovrstni material.
Agfa Rollfilm-i in Filmpack-i se zelo občutljivi za svetlobo, enostavni za razvijanje, vložljivi pri dnevnih svetlobi in vedno brzo pripravljeni za slikanje.

Actien-Gesellschaft für Anilin-Fabrikation
Foto-oddelek Berlin SO 36
Kopalna sezija!
Kopalne obleke za dame, gospode in otroke!
Kopalne čepice, čevlji in druge potrebščine.
Velika izbira modernih kopalnih plaščev.
Pošilja se po pošti!
Cene konkurenčne!
A. Šinkovec nasl. K. Soss
LJUBLJANA.

Prodaja travnikov
Zaradi opustitve kmetije se prodaj v Crni vasi št. 6 travniško posestvo z veliko lopo, 10 in pol oralov najboljšje še stoječe krme za konje in krave, ter tudi 19 posameznih parcel od 1/2 do 2 1/2 orala. — Resni interesi se naj 3316a oglasijo **Lončarska steza 2** od 9. do 12. ure do 20. junija.

JUGOSLOV. DRUŠTVO za ZAŠČITO UPNIKOV v ZAGREBU
Tajništvo za Slovenijo, Ljubljana, Anton Knezova ul. 3
IZPELJUJE:
1. Prostovoljne izvensodne poravnave.
2. Pri konkurzih zastopa najenergičnejše svoje člane.
Pojasnila daje drage volje
Telefon 952 **TAJNIŠTVO za SLOVENIJO** Telefon 952

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Elektrotehnične igrnice
ŠKODOVIH ZAVODOV v Ptzni
Zastopstvo za Jugoslavijo: Ljubljana, Selenburgova ul. št. 7, hiša Jadranke banke.
Dobavljajo: najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratore in vse ostale električne stroje.
Gradec: električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd.
Obračajte se v vseh primerih na pismo v Ljubljani. Poset inženirja je brezplačno na razpologo.

Prometni zavod za premog, d. d. v LJUBLJANI
prodaja premog iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
in slovenski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketi
Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani
Niklobičeva cesta šte. 15/1. 70-a

Ljudske knjižnice
opozarjamo
na najnovejše zvezke zbirke „Prosveti in zabavi“:
Puškin-Prijatelj, Kapetanova hči. Povest. Broš. 24 Din, vez. 29 Din, po pošti 1-25 Din več.
Budal Andrej, Križev pot Petra Kupljenika. Povest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po pošti 1-25 Din več.
Kersnik Janko, Cyclamen. Roman. Broš. 22 Din, vez. 27 Din, po pošti 1-25 Din več.
Kersnik Janko, Agitator. Roman. Broš. 18 Din, vez. 23 Din, po pošti 1-25 Din več.
Zeyer-Bradač, Tri legende o razpehu. Vez. 20 Din, po pošti 1-25 Din več.
Naročila sprejema:
Tiskovna zadruga v Ljubljani.
Prešernova ulica 54.